

*Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/231/2021
Rady Miejskiej w Reszlu
z dnia 25.02.2021r.*

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2021-2025

Wstęp.....	4
ROZDZIAŁ I MERYTORYCZNE OPRACOWANIE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	5
1.1. Podstawa prawna Strategii	5
1.1.1. Dokumenty krajowe	5
1.1.2. Dokumenty regionalne i lokalne	6
ROZDZIAŁ II DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	7
2.1. Charakterystyka Gminy.....	7
2.1.1. Położenie	7
2.1.2. Ludność	8
2.1.3. Oświata.....	9
2.1.4. Kultura i sport.....	10
2.1.5 Pomoc społeczna	13
2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe	14
2.2. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej..	18
2.2.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez MOPS	19
2.2.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Reszel. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	27
2.2.2.1. Ubóstwo	28
2.2.2.2. Bezrobocie.....	29
2.2.2.3. Niepełnosprawność	30
2.2.2.4. Długotrwała lub ciężka choroba.....	32
2.2.2.5. Bezradność opiekuńczo- wychowawcza	33
2.2.2.6. Uzależnienia	34
2.2.2.7. Przemoc w rodzinie	38

2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Reszel	42
2.3.1. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Reszel w opinii dorosłych mieszkańców	43
2.3.2. Problem uzależnień na terenie gminy Reszel- dorośli mieszkańcy	44
2.3.3. Zjawisko przemocy w rodzinie w subiektywnej opinii mieszkańców Gminy Reszel	53
2.3.4. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Reszel	57
2.3.5. Problemy dzieci i młodzieży na terenie Gminy Reszel.....	63
2.4. Podsumowanie części diagnostycznej.....	85
2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych	85
2.4.2. Analiza SWOT	88
RODZIAŁ III STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL NA LATA 2021-2025	93
3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	93
3.2. Realizacja strategii	97
3.2.1. Cele i kierunki działań.....	97
3.2.2. Monitoring i ewaluacja.....	108
3.2.3. Źródła finansowania.....	109
Spis tabel	111
Spis wykresów.....	112

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się, jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa - utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia ta jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy i wskazuje priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla ich realizacji.

Opracowanie Strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Artykuł 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z kolei art. 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Niniejsza Strategia została opracowana dla Gminy Reszel na lata 2021-2025.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

Nowe Horyzonty

ROZDZIAŁ I

MERYTORYCZNE OPRACOWANIE

STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1.1. Podstawa prawna Strategii

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z artykułu 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który nakłada na gminę ten obowiązek. Poza tym, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2021-2025 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano spis podstawowych dokumentów strategicznych stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

1.1.1. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2021-2025 uwzględnia zapisy dokumentów krajowych, w szczególności:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

1.1.2. Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2021-2025 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kętrzyńskiego;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Reszel;
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Reszel;
- Gminny Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Reszel;
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Reszel.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

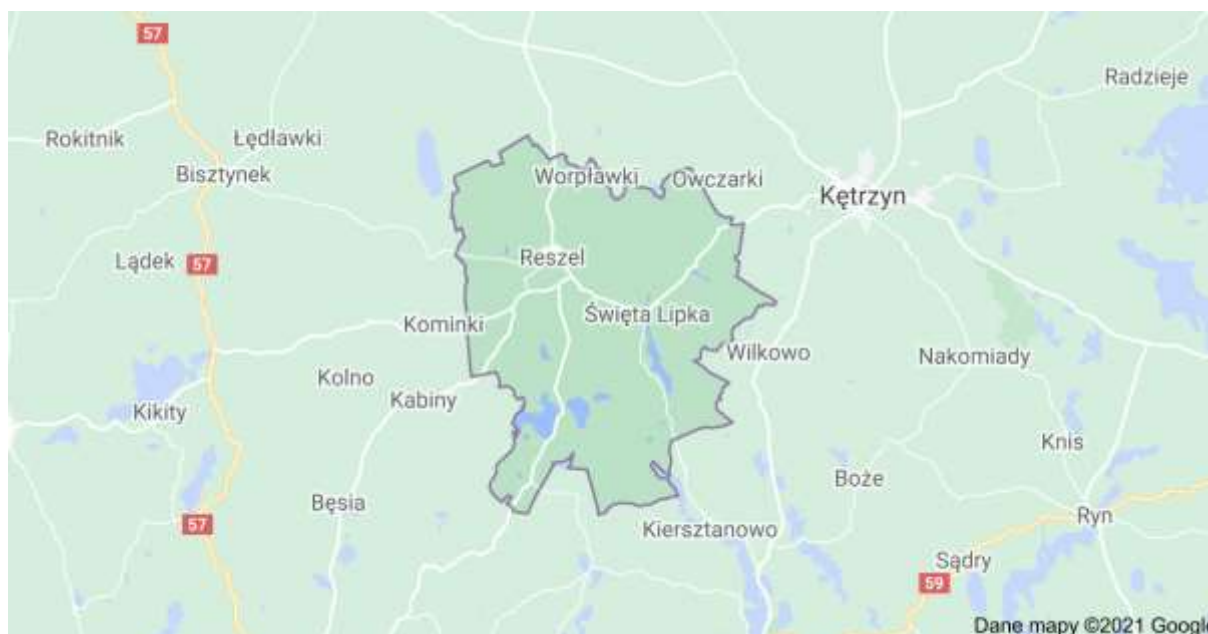
2.1. Charakterystyka Gminy

2.1.1. Położenie

Gmina Reszel to gmina miejsko-wiejska, położona w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego. Wchodzi w skład powiatu kętrzyńskiego. Graniczy z gminami: Korsze, Kętrzyn, Mrągowo, Sorkwity, Kolno i Bisztynek. Siedzibą gminy jest Miasto Reszel. Powierzchnia gminy stanowi 178,7 km², co stanowi 14,76% terytorium powiatu kętrzyńskiego.

Obszar gminy Reszel wchodzi w skład Pojezierza Mazurskiego. Krajobraz gminy, podobnie jak całości Pojezierza, został w głównej mierze ukształtowany przez zlodowacenie bałtyckie. Powierzchnia terenu jest falista, miejscami wyraźnie pagórkowata. Teren obniża się w kierunku północno zachodnim, jest poprzecinany rynnami jezior polodowcowych o układzie południkowym. Najwyższy punkt w gminie Reszel osiąga wysokość 203 m n.p.m. (okolice wsi Śpiglówka), najniższy wynosi 59,3 m (dolina Sajny w zachodniej części gminy).

Rycina 1. Mapa Gminy Reszel.

Na terenie Gminy znajduje się 1 miasto – Reszel i 40 miejscowości. Teren Gminy podzielony jest na 20 sołectw: Bezławki, Czarnowiec, Dębnik, Klewno, Kocibórz, Leginy, Łężany, Mnichowo, Pieckowo, Pilec, Plenowo, Ramty, Robawy, Siemki, Święta Lipka, Tolniki Małe, Widryny, Wola, Worplawki, Zawidy.

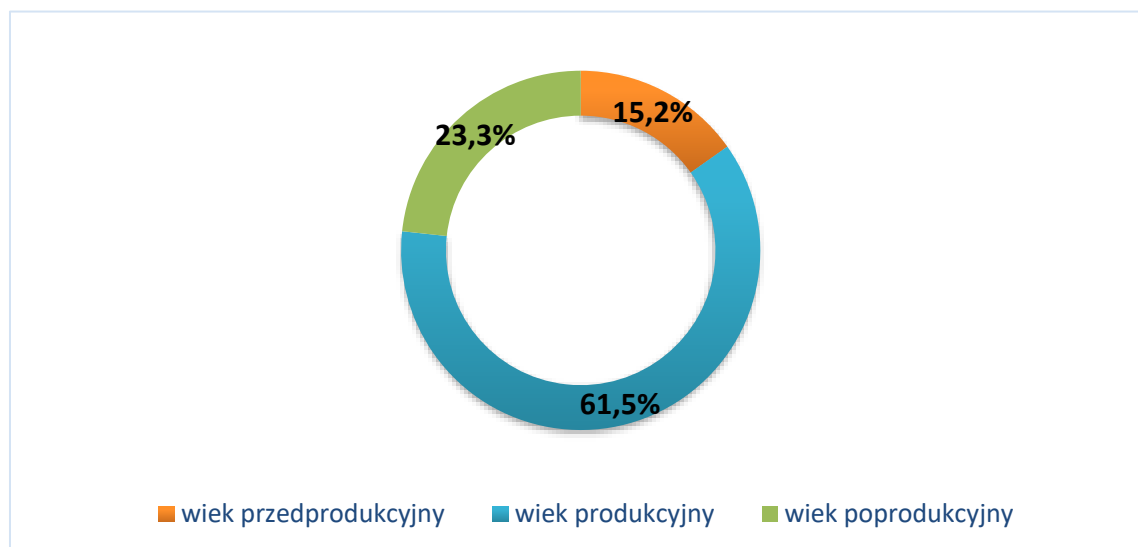
Gmina Reszel jest terenem potencjalnie bardzo atrakcyjnym turystycznie – głównie ze względu na zachowane dziedzictwo kulturowe. Na terenie Gminy Reszel znajduje się wiele przykładów architektury sakralnej oraz dworsko-folwarcznej, które są cennymi i wartymi poznania obiektami. Zespół staromiejski w Reszlu oraz Święta Lipka – nazywana Perłą Baroku są magnesem przyciągającym rzesze turystów i pielgrzymów. Święta Lipka jest Sanktuarium Pielgrzymkowym i miejscem turystycznym. Przyjeżdżają do tego miejsca pielgrzymi autokarami, samochodami, rowerami i raz do roku przychodzą w pielgrzymce pieszej „Gwiazdzistej” na odpust Nawiedzenia NMP. Główne uroczystości w ostatnią niedzielę maja i 15 sierpnia gromadzą około 15 tys. Pielgrzymów.

2.1.2. Ludność

Gminę Reszel w 2019 roku zamieszkiwało 7 281 osób, z czego 51% stanowiły kobiety, a 49% mężczyźni. W roku 2019 w stosunku do roku 2018 liczba ludności spadła o 3 %. W 2019 roku w porównaniu do roku 2018 liczba osób zameldowanych na pobyt stały zmniejszyła się o 58 osób. Przyczynił się do tego ujemny przyrost naturalny i przede wszystkim ujemne saldo migracji spowodowane głównie odpływem osób w wieku produkcyjnym.

Odnosząc się do analizy zaprezentowanych poniżej danych, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, zaś najmniejszą osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 1. Ludność Gminy Reszel w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.

2.1.3. Oświata

Zadania z zakresu edukacji na terenie gminy Reszel w roku szkolnym 2019/2020 realizowane były w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Reszlu, w skład którego wchodzi Przedszkole Samorządowe w Reszlu oraz Szkoła Podstawowa nr 3 w Reszlu dla których organem prowadzącym była gmina.

Poza tym, na terenie gminy Reszel funkcjonuje Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Reszlu oraz szkoła średnia, której organem prowadzącym jest Powiat Kętrzyn.

Średnioroczna liczba dzieci w poszczególnych placówkach edukacyjnych wynosi:

1) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Reszlu – 593,34 z czego:

- Szkoła Podstawowa nr 3 w Reszlu: 472,17

- Przedszkole Samorządowe w Reszlu: 121,17

2) Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Reszlu: 43,42.

W roku szkolnym 2019/2020 Zespół Szkolno- Przedszkolny w Reszlu brał udział w następujących projektach:

1) Projekt pn. „Szkoła Niepotrzebnych Umiejętności. Lato w Teatrze”- program Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego, realizowany przy współpracy z warszawskim Teatrem Ochota. Celem projektu jest popularyzowanie pedagogiki teatralnej. W ramach zajęć napisano scenariusz spektaklu oraz stworzono scenografię. Efekty zajęć można było obejrzeć podczas spektaklu wystawionego w Miejskim Ośrodku Kultury.

2) Projekt pn. „Wszechstronny rozwój przedszkolaka szansą na sukces”- projekt realizowany w Przedszkolu Samorządowym, współfinansowany ze środków EFS w ramach RPO Woj. W-M na lata 2014-2020. Celem projektu jest wzrost kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym w zakresie porozumiewania się w językach obcych oraz kompetencje społecznych, inicjatywy, przedsiębiorczości, kreatywności. W zajęciach brało udział 110 dzieci.

2.1.4. Kultura i sport

Działalność kulturalna na terenie Gminy Reszel obejmuje przede wszystkim realizowane przedsięwzięcia przez Urząd Gminy Reszel, placówki oświatowe, Miejski Ośrodek Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, sołectwa, organizacje społeczne oraz kościelne.

W Gminie Reszel corocznie organizuje się szereg różnych przedsięwzięć i wydarzeń, które mają na celu integrację mieszkańców, edukację oraz wspólne spędzanie czasu wolnego.

Miejski Ośrodek Kultury prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z zapotrzebowaniem mieszkańców. Do zadań MOK należy w szczególności:

- upowszechnianie kultury,
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych.

Ośrodek skupia zarówno dzieci i młodzież jak i osoby dorosłe, w tym seniorów, którzy uczestniczą warsztatach, stałych formach pracy oraz koncertach i spektaklach. Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu wspomaga osoby, grupy i środowiska w rozwoju aktywności kulturalnej, artystycznej i społecznej. W swoim działaniu, z jednej strony opiera się na potencjale oczekiwań i potrzeb oraz dynamice środowiska, z drugiej strony czerpie inspiracje i wzorce z lokalnej tradycji. Miejski Ośrodek Kultury prowadzi kompleksową organizację eventów, realizując tego typu działania od etapu projektu po ich organizację techniczną i artystyczną. Działania te realizowane są w Reszlu oraz na terenach wiejskich.

W 2019 roku Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu był organizatorem lub współorganizatorem takich wydarzeń kulturalnych jak wystawy, festiwale i przeglądy, koncerty, prelekcje i różnorodne spotkania, imprezy sportowe i integracyjne, konkursy, pokazy teatralne, imprezy interdyscyplinarne oraz warsztaty. Stałe formy pracy realizowane są w Miejskim Ośrodku Kultury od poniedziałku do soboty. Koncerty i spektakle realizowane są także w weekendy.

Miejski Ośrodek Kultury współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Fundacją „Aktywność i Nowoczesność”, realizującymi projekt „Aktywizacja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym”, którego efektem jest funkcjonujący w budynku MOK-u „Klub integracji społecznej”.

Na terenie Gminy Reszel funkcjonują również świetlice wiejskie zlokalizowane w budynkach gminnych (Klewno, Widryny, Zawidy). W Łężanach działalność prowadzona jest w budynku stanowiącym własność Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, który użytkowany jest na mocy umowy użyczenia, zawartej pomiędzy Gminą, a Uniwersytetem. W miejscowości Tolniki Małe Gmina Reszel przekazała Miejskiemu Ośrodkowi Kultury pomieszczenia z przeznaczeniem na organizację świetlicy wiejskiej. Na terenach wiejskich organizowane są pikniki i spotkania integracyjne realizowane we współpracy MOK-u z Gminą Reszel w ramach realizacji Funduszu Sołeckiego. Ośrodek współpracuje też z miejscowościami, w których nie ma świetlic, uczestnicząc w realizacji pikników wiejskich.

Ponadto, w 2019 roku na terenie Gminy Reszel działały dwie placówki biblioteczne – Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu (jako biblioteka główna), oraz Filia Biblioteczna w Świętej Lipce. W 2019 roku Miejska Biblioteka Publiczna uczestniczyła w następujących programach i projektach:

- Narodowy Program Rozwoju Bibliotek. Priorytet 1-zakup nowości wydawniczych,
- Mała książka – wielki człowiek,
- Lokalny Klub Kodowania,
- Kodowanie w bibliotece,
- Para buch ! Książka w ruch !
- Warmiński zodiak.

Cykliczne formy popularyzacji czytelnictwa organizowane w Bibliotece Publicznej to:

- Dyskusyjny Klub Książki,
- Kreatywny Klub Seniora,
- Klub Malucha,
- Teatr przy stoliku,
- Ogólnopolskie akcje promujące czytelnictwo: Tydzień bibliotek,

Tydzień głośnego czytania – Cała Polska Czyta Dzieciom, Noc Bibliotek.

Poza tym, w 2019 roku w ofercie MBP znalazły się spotkania z pisarzami, podróżnikami, ciekawymi ludźmi, wystawy malarstwa, fotograficzne, regionalne, prelekcje o tematyce historycznej, ekologicznej, regionalnej, warsztaty rękodzieła, szkolenia z zakresu nowych technologii (oprogramowanie robotów, obsługa komputera, korzystanie z urządzeń mobilnych), spektakle teatralne dla dzieci młodszych, teatr Kamishibai oraz lekcje biblioteczne.

Corocznie organizowanymi wydarzeniami w Gminie Reszel są:

- Dożynki Gminne,
- Niedziela Cittaslow,
- Terenowa Inwazja,
- Motocross,
- Artystyczny Przegląd Świąteczny,
- Reszelska Majówka,
- Reszelski Festiwal Piosenki,
- Reszelskie Dni Rodziny,
- Warmiński Bieg Uliczny,
- Śpiewać Każdy Może,
- Misterium Męki Pańskiej,
- Plenerowe Spotkanie Wigilijne,
- Reszelski Orszak Trzech Króli,
- Reszelskie Koncerty Muzyki Organowej,
- Świętolipskie Wieczory Muzyczne,
- festyny w sołectwach.

W ramach współpracy miast partnerskich organizowana jest wymiana młodzieży szkolnej, chórów parafialnych, przedsiębiorców, rolników i innych.

W Reszlu działają również Kluby sportowe:

- Reszelski Klub Sportowy „Orlęta – Rema”
- Stowarzyszenie Aktywności Sportowej SZANSA RESZEL
- Motoklub Reszel
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”

Działania promocyjne podejmowane w roku 2019 skierowane były na współpracę z mieszkańcami i partnerami Gminy Reszel, poszukiwaniu i składaniu wniosków o środki zewnętrzne, współpracy z sołectwami i organizacjami pozarządowymi. Ważnym elementem było współdziałanie w Sieci Miast Cittaslow poprzez udział w warsztatach, krajowych zgromadzeniach oraz Festiwalu Cittaslow. W ramach działań promocyjnych zamieszczano ogłoszenia, życzenia i relacje z gminnych przedsięwzięć w lokalnych tygodnikach, organizowano spotkania mieszkańców w sołectwach w ramach funduszu sołeckiego oraz w mieście, takie jak m.in. Dzień Sołtysa,

Reszelska Majówka, Dni Rodziny, Dożynki Gminne, Niedziela z Cittaslow, Wigilia na Reszelskim Rynku.

Zakupiono przewodniki i pocztówki, które były przekazywane turystom w punkcie Informacji Turystycznej, materiały biurowe do obsługi biura promocji i wykonania kartek świątecznych rozsyłanych partnerom gminy z okazji świąt. W celach promocyjnych przekazywano gadżety reklamujące gminę Reszel, m.in. długopisy, torby, puzzle, grawertony i statuetki z podziękowaniami itp. Ponadto zorganizowano wyjazd do miast partnerskich Jemnice, Raabs an der Thaya i Jaszuny oraz przyjęto w Reszlu delegację z miasta partnerskiego Jaszuny.

2.1.5 Pomoc społeczna

W Gminie Reszel w zakresie pomocy społecznej działa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Reszlu. Celami pomocy społecznej realizowanym przez Ośrodek są umożliwienie osobom i rodzicom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, a także wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ponadto, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, zadania własne gminy, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizowane przez gminę zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Ośrodek wykonuje również inne zadania:

- 1) W zakresie świadczeń rodzinnych określonych ustawą o świadczeniach rodzinnych.
- 2) Zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- 3) W trybie ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, do których prawo powstało do dnia wejścia w życie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
- 4) Wynikające z ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowane ze środków publicznych.
- 5) Określone w ustawie o dodatkach mieszkaniowych.
- 6) Na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych.
- 7) Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

- 8) Zawarte w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 9) Prowadzenie postępowań w sprawach o świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym zgodnie z ustawą o systemie oświaty.

Ponadto, Ośrodek opracowuje i realizuje lokalne programy z zakresu pomocy społecznej na rzecz ograniczania i rozwiązywania występujących problemów społecznych, a także uczestniczy w realizacji gminnych programów z zakresu polityki społecznej.

Organizując pomoc społeczną, Ośrodek współpracuje w tym zakresie z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i odrębnych przepisach, w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne i przeciwpożarowe

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi.

Ochronę bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Komisariat Policji w Reszlu oraz Straż Miejska.

Stan etatowy Komisariatu Policji w Reszlu stanowi 15 funkcjonariuszy. W 2019 roku funkcjonariusze Komisariatu Policji w Reszlu przeprowadzili łącznie 616 interwencji, w tym 163 interwencje domowe. Sporządzono 22 „Niebieskie Karty” (odrębnie dla każdej rodziny, w której dochodzi do przemocy). Z problemem przemocy domowej związany jest również problem nieletnich dopuszczających się czynów karalnych. W 2019 roku odnotowano 10 takich osób, co stanowi 57% ogólnej liczby osób podejrzanych o popełnienie czynu karalnego. Niezmiennie wysokie wskaźniki ilości zdarzeń odnotowuje się w aspekcie zdarzeń w ruchu drogowym. W 2019 r. na terenie gminy doszło do 59 kolizji i 1 wypadku, w wyniku których poszkodowana została 1 osoba, nie odnotowano ofiar śmiertelnych. W 2019 roku funkcjonariusze Komisariatu Policji w Reszlu:

- skontrolowali 580 pojazdów,
- wylegitymowali 1932 osoby,
- nałożyli 179 mandatów karnych,
- pouczyli 435 osoby,

➤ zatrzymali 21 osób poszukiwanych.

Tabela 1. Przestępstwa na terenie gminy.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Kradzież z włamaniem	7	14	15
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	5	3	7
Pobicie	17	3	5
Uszkodzenie mienia	3	1	6
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	1	2	1
Kradzież mienia	3	7	12
Inne	33	51	65

Tabela 2. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	15	11	14
Prowadzenie pojazdów po drodze publicznej po użyciu alkoholu	3	1	3
Zakłócanie porządku publicznego	10	12	13
Podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	0	1	0
Liczba wypadków drogowych pod wpływem alkoholu	7	2	1
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	bd	11	14

W strukturach Urzędu Gminy w Reszlu funkcjonuje komórka Straży Miejskiej, powołana w 1992 roku. Zadaniemi Straży Miejskiej są w szczególności:

- utrzymanie porządku i zapewnienie bezpieczeństwa,
- zapobieganie popełniania wykroczeń i wykrywanie ich popełniania,
- ochrona porządku w miejscach publicznych,
- współdziałanie z właściwymi organami, służbami i instytucjami,
- kontrola utrzymania ładu i porządku na terenie gminy,
- ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej,
- konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych.

W 2019 roku funkcjonariusze Straży Miejskiej odbyli 248 służb, podjęli 288 interwencji. Znaczna część działań inicjowana była wnioskami mieszkańców, którzy skierowali do Straży Miejskiej w 2019 roku 53 skargi, powiadomienia, prośby o interwencję. Sprawy te dotyczyły głównie zakłócania porządku publicznego, zagrożeń w ruchu drogowym, zagrożeń pożarowych, stanu technicznego budynków i urządzeń, awarii technicznych, ochrony środowiska, gospodarki odpadami, ochrony zwierząt. Dużą rolę odgrywały działania prewencyjne związane z ochroną środowiska. Działając na podstawie przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach przeprowadzono 59 kontroli związanych z prawidłowym postępowaniem z odpadami oraz wywiązywaniem się z obowiązku wyposażenia nieruchomości w urządzenia do gromadzenia odpadów (8 nieruchomości). Strażnicy Miejscy biorą udział w zabezpieczeniu ładu i porządku podczas imprez o charakterze publicznym (państwowym, kulturalnym, sakralnym, sportowym).

Uczestniczą w ramach współdziałania z innymi podmiotami, min. Policją, Strażą Pożarną, służbami Nadzoru Budowlanego, Towarzystwa Ochrony Zwierząt, Spółdzielni i Wspólnot Mieszkaniowych itp.

Poza tym, na terenie gminy Reszel funkcjonują dwie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Reszlu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pilcu.

Nadzór jednostek, które funkcjonują w formie organizacyjnej jako stowarzyszenia sprawuje Starosta Powiatu Kętrzyńskiego, zaś nadzór operacyjny realizowany jest przez Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie. Jednostki OSP z terenu Gminy Reszel są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, terenem działania jednostek jest teren powiatu. Terenem własnego działania jednostki OSP w Pilcu jest teren Gminy Reszel. Najczęściej występujące zagrożenia w 2019 roku to pożary budynków i mieszkań, podpalenia śmietników, pożary garaży, pomieszczeń gospodarczych, zagrożenia w ruchu drogowym oraz niekorzystne zjawiska pogodowe (silne wiatry).

2.2. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Reszel zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
- 7a. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,

10. (uchylony),
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomani,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

2.2.1. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez MOPS

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Świadczenia pieniężne mogą polegać m.in. na przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków, a świadczenia niepieniężne wykonuje się m.in. poprzez organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym, specjalistycznych w miejscu zamieszkania oraz pobyt w domu pomocy społecznej.

Świadczenia pieniężne:

1. Zasiłek stały - świadczenie o charakterze obowiązkowym (a więc przysługujące każdemu, kto spełnia określone ustawą warunki i w ustawowo określonej wysokości), finansowane z budżetu województwa. Udzielany osobom pełnoletnim, niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy (nieposiadającym uprawnień emerytalno-rentowych) i spełniającym kryteria dochodowe. Świadczenie jest zróżnicowane pod względem wysokości, zależnie od dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie, jego wysokość stanowi, bowiem różnicę między owym kryterium a dochodem osoby samotnie gospodarującej lub dochodem na osobę w rodzinie.
2. Zasiłek okresowy - przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może być jednak niższy niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby

samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

3. Zasiłek celowy - jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na podstawie art. 39-41 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. W ramach tej formy pomocy ośrodek przyznaje pomoc w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych. Zasiłki celowe są świadczeniami przyznawanymi w miesiącu złożenia kompletu dokumentów w związku z koniecznością zaspokojenia konkretnej potrzeby. Świadczenie ma charakter jednorazowy. Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była głównie na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także pogrzebu.

Świadczenia niepieniężne- udzielenie tych świadczeń nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego, a jedynie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy.

1. Praca socjalna - to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych. Ułatwia jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia. Celem ostatecznym jest umożliwienie osobom i rodzinom kierowania własnym postępowaniem oraz zdobycie niezależności w zabezpieczeniu warunków niezbędnych dla prawidłowej egzystencji godnej człowieka.

Pracownicy MOPS wykonując pracę socjalną wspomagają osoby i rodziny wymagające pomocy w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej i życiowej, współuczestniczą w organizacji wypoczynku dla dzieci i młodzieży, pomagają sporządzić pozwy do Sądu o przyznanie alimentów, rozwód czy separację, pomagają w wypełnianiu wniosków o ustalenie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, biorą udział w procesie zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia, przeprowadzają rozmowy wspierające, udzielają informacji, gdzie osoby lub rodziny mogą uzyskać pomoc, która nie leży w kompetencji Ośrodka, pomagają podopiecznym w uzyskaniu prawa do emerytury lub renty, przeprowadzają wywiady u dłużników alimentacyjnych oraz podejmują działania związane z ich aktywizacją zawodową, przeprowadzają wywiady alimentacyjne u osób zobowiązanych do alimentacji, podejmują działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie itp.

Należy mieć również na uwadze, że przy zachodzącym obecnie procesie starzenia się społeczeństwa wzrasta problem dotyczący zapewnienia opieki osobom starszym. Niekorzystnym zjawiskiem jest również liczba osób całkowicie samotnych. Osobom takim należy zapewnić dostęp do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych oraz zdrowotnych. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia - jak najdłuższego utrzymania ich we własnym środowisku. Należy podejmować działania, które ułatwią im życie, a także wydłużą okres ich samodzielności. Warto podkreślić również konieczność dbałości o kondycję psychiczną osób starszych i schorowanych. Brak towarzystwa, odpowiedniej opieki oddziałuje na samopoczucie takich osób, dlatego też należy zapewnić im dostęp do instytucji świadczących pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz wykwalifikowanych pracowników, udzielających wszelkich porad w każdej sytuacji.

2. Składka zdrowotna - opłacana za osoby korzystające z pomocy w formie zasiłku stałego niepodlegające ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.

3. Składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe – przyznawane osobom, które zrezygnują z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem.

4. Sprawienie pogrzebu – pochówek realizowany jest przez pomoc społeczną w przypadku, gdy najbliższa rodzina nie ma możliwości wykonania go we własnym zakresie np. z powodów finansowych lub osobistych.

5. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania - udzielane osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi te są odpłatne w części lub całości, jeżeli dochód osoby zainteresowanej przekracza kryterium dochodowe.

Zgodnie z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej, osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie,

która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępní, zstępní nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, termin i miejsce świadczenia. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób świadczących te usługi oraz warunki i tryb ustalania i pobierania opłat za specjalistyczne usługi świadczone osobom z zaburzeniami psychicznymi określa w drodze rozporządzenia minister właściwy ds. zabezpieczenia społecznego.

6. Ośrodki wsparcia- osobom, które ze względu na wiek, chorobę, lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze świadczone w ośrodkach wsparcia, o których mowa w art. 51 ustawy. Ośrodki wsparcia są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej dziennego pobytu. Mogą być w nich prowadzone miejsca całodobowe okresowego pobytu. Ośrodkiem wsparcia jest środowiskowy dom samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy społecznej, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko i dom dla bezdomnych oraz klub samopomocy.

7. Rodzinne domy pomocy – zadaniem rodzinnych domów pomocy jest zapewnienie całodobowej opieki nie mniej niż trzem i nie więcej niż ośmiu seniorom. Służyć mają one pomocą szczególnie osobom wymagającym wzmożonej opieki ze względu na znaczne ograniczenie w codziennym funkcjonowaniu, wynikające z podeszłego wieku,

8. Mieszkania chronione – przygotowują osoby w nich przebywające, pod okiem specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępują pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Skorzystać z nich mogą osoby, które ze względu na trudną sytuację

życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki (np. osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby opuszczające rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, zakład dla nieletnich lub cudzoziemcy),

9. Domy pomocy społecznej – przeznaczone są dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na: domy dla osób w podeszłym wieku, osób przewlekłe somatycznie chorych, osób przewlekłe psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób niepełnosprawnych psychicznie.

10. Schronienie, posiłek, niezbędne ubranie – udzielane osobom tego pozbawionym.

W roku 2019 świadczenia udzielone przez MOPS w Reszlu przedstawiały się następująco:

- Domy pomocy społecznej - pomocą w formie dofinansowania do pobytu w domu pomocy objęto 17 mieszkańców gminy. Kwota wydatków: 534 005,34 zł.
- Ośrodki wsparcia - wykonanie wydatków w 2019 roku: 2 126 998,87 zł:
 - a) zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu w ramach środków własnych z budżetu gminy: 61 818,76 zł, w tym:
 - Ośrodek wsparcia emerytów i rencistów - Klub Seniora – 17 601,28 zł, w zajęciach klubu udział wzięło około 40 osób.
 - Ośrodek wsparcia osób bezrobotnych- KIS - 44 217,48 zł, w spotkaniach uczestniczyło 29 osób bezrobotnych poszukujących zatrudnienia.
 - b) zadania realizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy- 1 695 213,54 zł. Jednostka zabezpiecza opiekę nad osobami przewlekłe chorymi psychicznie oraz niepełnosprawnym intelektualnie. Do zadań ŚDS należy budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku. W 2019 r. opieką objętych było 89 osób z różnymi niepełnosprawnościami. W roku 2019 zakupiono autobus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Zakup zrealizowano ze środków PFRON w ramach projektu „Likwidacja barier komunikacyjnych uczestników Środowiskowego Domu

Samopomocy w Reszlu” oraz dotacji celowej z budżetu państwa – 312 912,00 zł, w tym dotacja z budżetu państwa – 93 873,60 zł, środki PFRON – 219 038,40 zł.

- c) dokonano zwrotu nienależnie pobranej dotacji w kwocie 369 966,57 zł
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne - wykonanie wydatków w 2019 roku – 37 430,02 zł. Ubezpieczeniem zdrowotnym objęto 79 osób otrzymujących zasiłki stałe z tytułu niepełnosprawności.
 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne - wykonanie wydatków: 648 984,37 zł z czego:
 - a) zasiłki okresowe wypłacono 1 412 świadczeń na kwotę – 552 484,37 zł,
 - b) zasiłki celowe i w naturze wypłacono 135 świadczeń na kwotę – 87 720,00 zł
 - c) sprawianie pogrzebu - 8 780,00 zł, sprawiono trzy pogrzeby.
 - Dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne- wykonanie wydatków: 208 297,64 zł. W 2019 roku z dotacji mieszkaniowej korzystało 125 rodzin, wypłacono 1151 dodatków mieszkaniowych, z dodatków energetycznych korzystało 18 rodzin, wypłacono 184 dodatki energetyczne. Średnia kwota dodatku mieszkaniowego wynosi 178,69 zł.
 - Zasiłki stałe – wykonanie wydatków: 439 879,92 zł. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą – 84.
 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze - wykonanie wydatków: 250 689,18 zł. Pomocą w formie usług opiekuńczych na terenie miasta i gminy objęto 29 osób.
 - Dożywianie - wykonanie wydatków: 235 599,82 zł. W ramach realizacji programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" pomocą objęto 471 osób, w tym:
 - uczniowie szkół podstawowych i gimnazjalnych – 173 osób,
 - pozostałe osoby, którym przyznano decyzją pomoc pieniężną w formie zasiłku celowego • na zakup posiłku lub żywności – 298 rodzin.W minionym roku średni koszt posiłku (tzw. wkład do kotła) to kwota 3,97 zł. Średnia wysokość miesięcznego świadczenia na zakup posiłku wynosiła 158,58 zł.
 - Pozostała działalność - wykonanie wydatków: 28 025,20 zł. Realizowane zadania:
 - a) świadczenia pieniężne za wykonane prace społecznie użyteczne - 11 973,20 zł. W 2019 roku skierowano 64 osoby do wykonywania prac społecznie użytecznych.
 - b) pozyskanie i dystrybucja żywności z Banku Żywności w Olsztynie – 13 340,00 zł

Nowe Horyzonty

- Pomoc materialna dla uczniów - wykonanie wydatków: 156 743,63 zł. W 2019 roku wydano 192 decyzje stypendialne. Średnia wysokość stypendium na osobę wynosi 1 048,05 zł.
- Świadczenia wychowawcze - wykonanie wydatków: 4 777 357,08 zł. W 2019 roku rozpatrzono 678 wniosków o świadczenie wychowawcze, realizowano 711 decyzji na podstawie których wypłacono łącznie 9 460 świadczeń dla 992 dzieci. Zwrócono również nienależnie pobrane świadczenia w kwocie 4 236,08 zł.
- Świadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego - wykonanie wydatków: 3 102 991,96 zł. Wypłacono łącznie 12 605 świadczeń rodzinnych, w tym 705 świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.
- Karta Dużej Rodziny – wykonanie: 545,00 zł . Zgodnie z programem wydano Karty Dużej Rodziny dla 8 rodzin. Poniesiono wydatki związane z przygotowaniem i wydaniem kart w pełni sfinansowane z budżetu państwa.
- Wspieranie rodziny - wykonanie wydatków: 306 975,34 zł, z tego:
 - a) piecza zastępcza – w 2019 roku opłacany był pobyt jednego dziecka przebywającego w domu dziecka oraz pobyt dwojga dzieci w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia,
 - b) asystent rodziny – zapewniono specjalistyczne wsparcie dla 15 rodzin,
 - c) program rządowy „Dobry Start” - objęto pomocą 719 uczniów w 494 rodzinach.
- Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby obierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów; wykonanie wydatków: 37 375,74 zł. Opłacono składki dla 34 osób pobierających niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów.

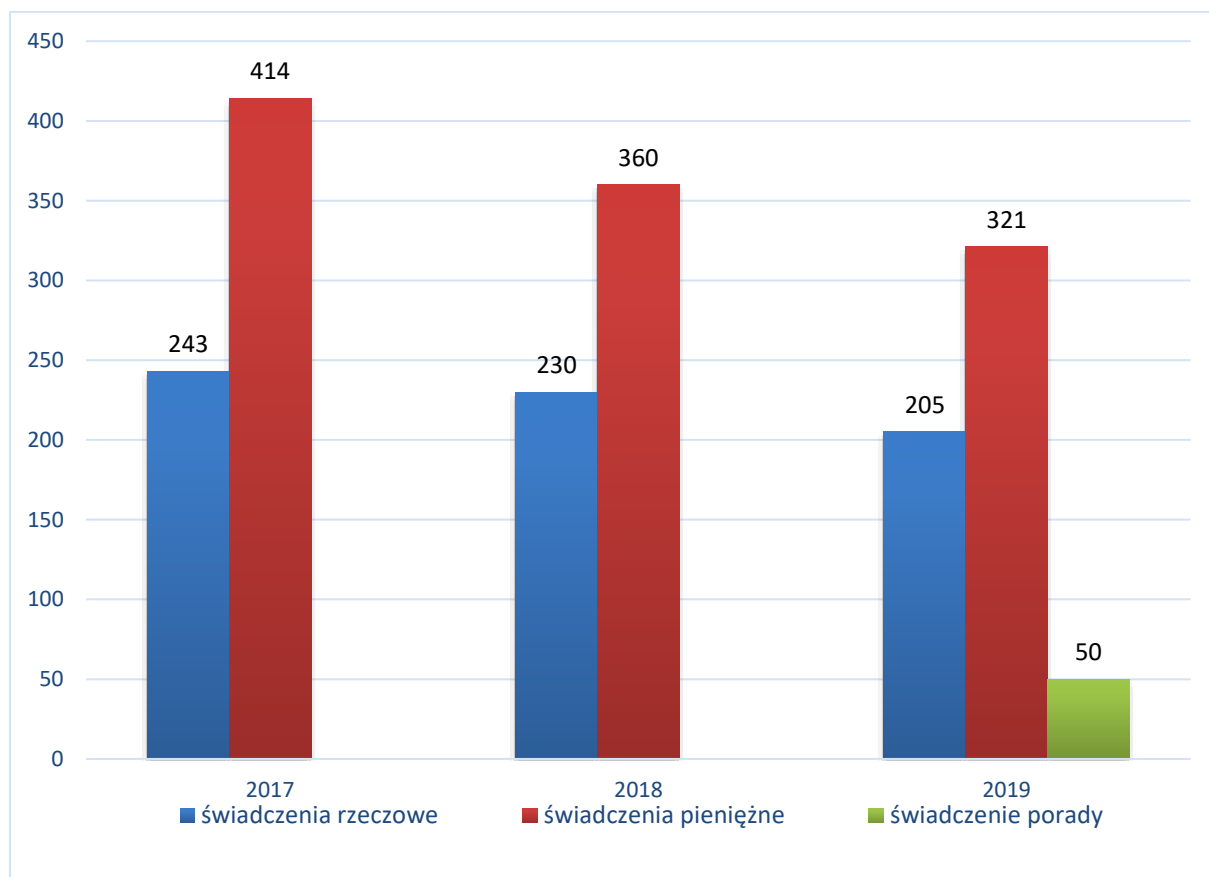
Nowe Horyzonty

Tabela 3. Pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin ogółem	523	403	385
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	15	14	10

Dane przedstawione w tabeli powyżej wskazują, że w ostatnich latach w gminie Reszel stopniowo maleje liczba osób korzystających z pomocy MOPS.

Wykres 2. Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS.

2.2.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Reszel. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Reszel są niezmiennie od kilku lat: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,.

Tabela 4. Główne przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez MOPS w gminie Reszel w latach 2017-2019- liczba rodzin .

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Niepełnosprawność	145	139	133
Bezrobocie	295	246	219
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	12
Ubóstwo	392	311	265
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	86	68	58
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	104	101	128
Alkoholizm	15	14	10
Inne	83	72	53

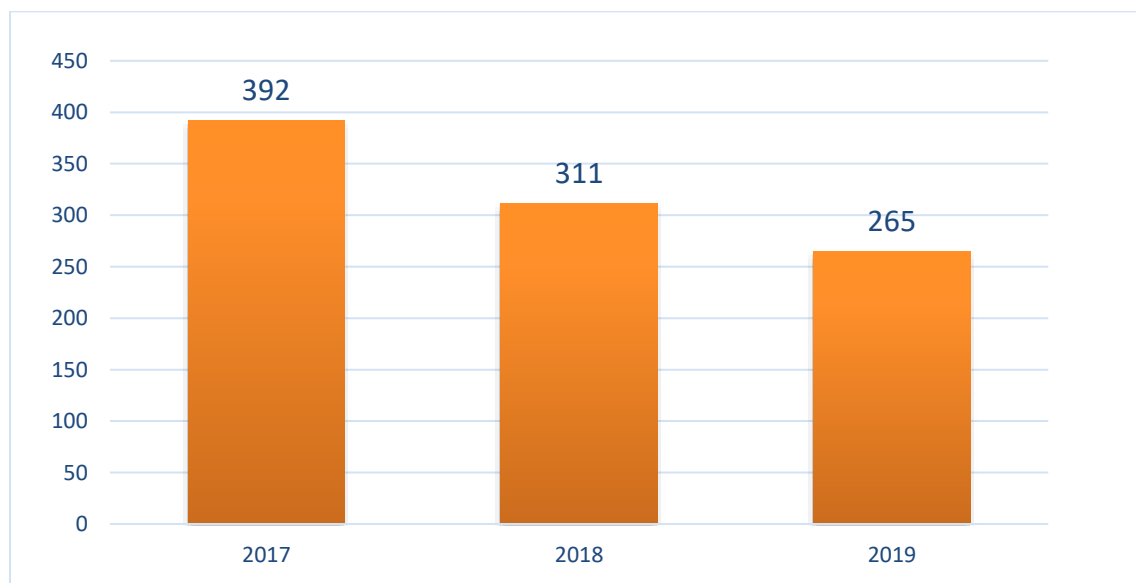
Przyczyny korzystania z pomocy społecznej pozostają niezmiennie. Warto jednak zaznaczyć, że w ciągu ostatnich trzech lat stopniowo zmniejsza się ogólna liczba rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Poniżej zaprezentowano hierarchię problemów i liczbę rodzin objętych pomocą MOPS w ostatnich trzech latach.

2.2.2.1. Ubóstwo

Ubóstwo określa się, jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu ubóstwa w latach 2017-2019.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w okresie ostatnich trzech lat obserwuje się spadek liczby osób korzystających w gminie z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa. W 2017 roku z pomocy socjalnej z powodu ubóstwa korzystały 392 rodziny z terenu gminy, w 2018 roku było to 311 rodzin, natomiast w 2019 liczba ta spadła do 265 rodzin.

Skala problemu ubóstwa w gminie Reszel w ostatnich latach uległa zmniejszeniu, niemniej jednak jest to nadal jeden z najważniejszych i najczęstszych powodów udzielania świadczeń socjalnych w gminie.

2.2.2.2. Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę (postęp technologiczny, niedorozwój instytucji przeciwdziałających bezrobociu, niedostatek środków finansowych, restrukturyzacja gospodarki) lub zwiększają jej podaż (niski poziom życia, wzrost demograficzny, polityka społeczno-gospodarcza państwa. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

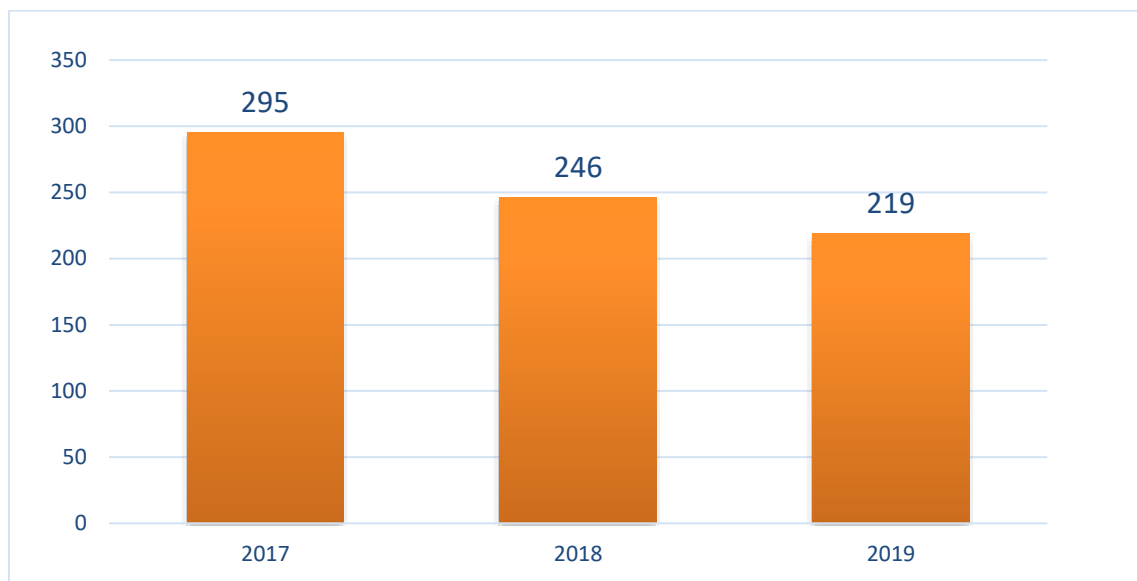
Tabela 5. Liczba bezrobotnych w latach 2017-2019- dane z PUP.

	2017 r.	2018 r.	2019
Ogółem w tym:	188	203	177
Kobiety	102	111	90
Mężczyźni	86	92	87
Bezrobotni z prawem do zasiłku	32	40	35

Nowe Horyzonty

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu bezrobocia w latach 2017-2019.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w latach 2017-2019 obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. W 2017 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezrobocia 295 rodzinom w gminie, w roku 2018- 246 rodzinom, natomiast w 2019 roku 219 rodzinom.

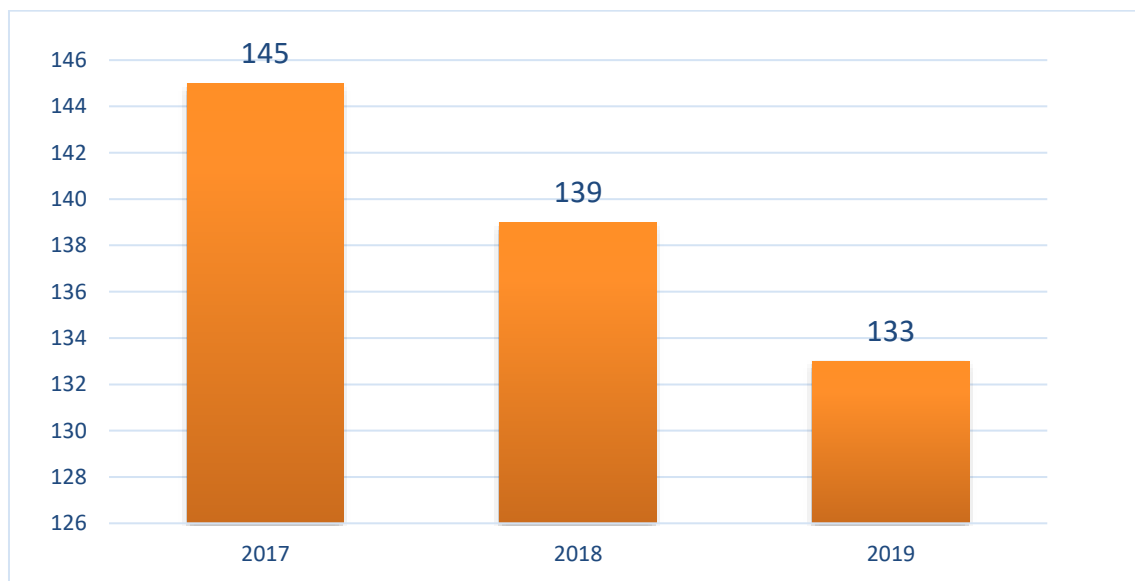
2.2.2.3. Niepełnosprawność

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Nowe Horyzonty

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w latach 2017-2019 obserwuje się nieznaczny spadek liczby rodzin korzystających w gminie z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. W 2017 roku wśród ubiegających się o pomoc z powodu niepełnosprawności było 145 rodzin, a w roku 2018 liczba ta spadła do 139 rodzin. Natomiast w roku 2019 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmalała do 133 rodzin.

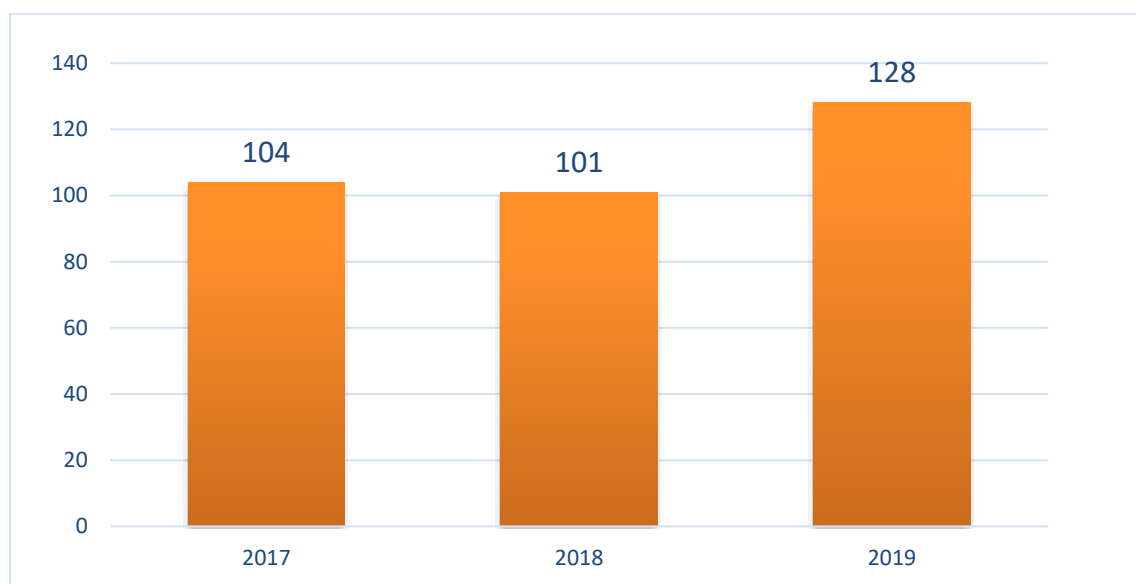
Niepełnosprawnej osobie pełnoletniej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy zgodnie z orzeczeniem ZUS lub legitymującej się orzeczeniem o znacznym albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje zasiłek stały. Wysokość zasiłku stałego uzależniona jest od dochodów rodziny lub osoby samotnie gospodarującej i przysługuje w wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby/rodziny.

2.2.2.4. Długotrwała lub ciężka choroba

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka.

Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019.

W 2017 roku w gminie Reszel wśród ubiegających się o pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby były 104 rodziny. W roku 2018 liczba rodzin nieznacznie zmalała do 101 rodzin, a w roku 2019 dość znacznie wzrosła do 128 rodzin.

2.2.2.5. Bezradność opiekuńczo- wychowawcza

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

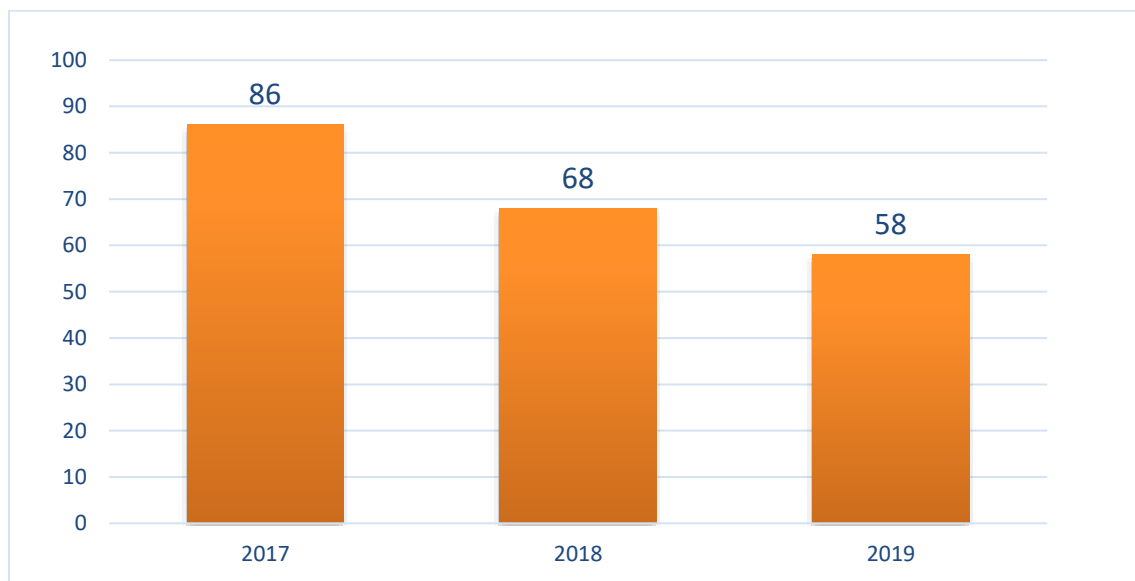
Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Nowe Horyzonty

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2019.

W 2017 roku bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w gminie Reszel stwierdzono wśród 86 rodzin. W roku 2018 liczba rodzin zmalała do 68 rodzin, natomiast w 2019 liczba ponownie zmniejszyła się do 58 rodzin.

Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

2.2.2.6. Uzależnienia

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to *psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki) charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących odstawieniu substancji.*

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą zarówno konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, jak również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami

w pracy, wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich, a także często jest przyczyną stosowania przemocy domowej.

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Na podstawie art. 4 ust. 1, ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w każdym roku uchwalany jest Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Powyższe programy są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym uwzględniając cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje wszystkie zadania wynikające zarówno z ustawy o przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i z ustawy o narkomanii. Przede wszystkim podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakresie leczenia odwykowego, opiniuje wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży.

Tabela 6. Liczba posiedzeń GKRPA.

	2017	2018	2019
Posiedzenia GKRPA (ogółem), w tym:	12	12	12
Ogólne posiedzenia Komisji	12	12	12
Przeprowadzono rozmowy	7	8	4
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych (ogółem) w tym:	20	24	6
○ dotyczących jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	6	0	0
○ dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży	14	15	5
○ postanowienia negatywne	0	0	1

Tabela 7. Działalność Podkomisji Interwencyjno- motywującej.

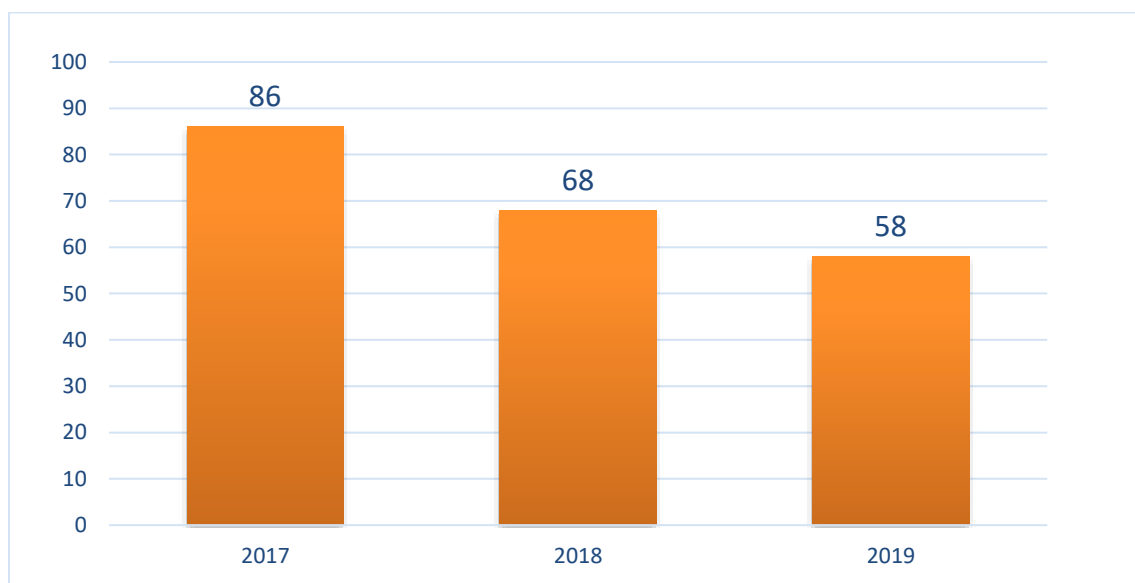
Do Komisji wpłynęło:	2017	2018	2019
Wniosków o leczenie odwykowe	21	14	20
Obecnie rozpoczętych spraw	21	14	20
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	18	13	18
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	16	11	18

Na terenie gminy Reszel funkcjonuje również Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień. W Punkcie zatrudniony jest terapeuta. W zakres zadań Punktu wchodzi:

- prowadzenie terapii indywidualnych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz od substancji psychoaktywnych;
- prowadzenie indywidualnych spotkań z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- indywidualne spotkania z rodzinami osób uzależnionych;
- pomoc w prowadzeniu procedury Niebieska Karta.

W 2017 roku pomocą Punktu objętych było 10 rodzin- wszystkie zmagaly się z problemem alkoholowym. W roku 2018 pomocą objęto 9 rodzin- również każda z nich zmagala się problem uzależnień od alkoholu. W 2019 roku z pomocy Punktu korzystało 12 rodzin, z czego 10 rodzin zmagalo się z uzależnieniem alkoholowym.

Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019.

W 2017 roku w gminie Reszel wśród ubiegających się o pomoc z powodu alkoholizmu było 86 rodzin. W roku 2018 liczba rodzin zmalała do 68 rodzin, a w roku 2019 ponownie zmniejszyła się do 58 rodzin

2.2.2.7. Przemoc w rodzinie

*Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc w rodzinie** (zwana także potocznie **przemocą domową**), to jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.*

Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej), przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. W tym celu, zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie utworzono Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Reszel.

Prowadzenie procedury "Niebieskiej Karty" - to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku nakłada obowiązek prowadzenia procedury „Niebieskie Karty” na przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

W ramach procedury Niebieskiej Karty w 2017 roku sporządzono ogółem 23 wnioski (9 wniosków przez MOPS, 14 wniosków przez inne podmioty), w roku 2018 było to 13 wniosków (1 wniosek przez MOPS, 12 wniosków przez inne podmioty), z kolei w 2019 roku sporządzono 23 wnioski (2 wniosek przez MOPS, 1 wniosek przez placówki szkolno-wychowawcze, 20 wniosków przez inne podmioty).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Reszel koordynuje Zespół Interdyscyplinarny działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. ZI to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- współpraca z instytucjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie,
- organizowanie kampanii społecznych, konferencji w celu podniesienia świadomości społecznej dotyczącej problemu przemocy w rodzinie,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez Zespół lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Warto podkreślić, że sprawy dotyczące przemocy w rodzinie są sprawami trudnymi, dotyczącymi zamknięte środowiska rodzinne, skąd informacje rzadko przedostają się na zewnątrz. W bardzo wielu przypadkach poszkodowani nie zgłaszają incydentów przemocy domowej, nie chcą współpracować z Policją, a także z instytucjami działającymi na rzecz rodziny, w celu ukarania sprawcy przestępstwa, który jest przecież jednocześnie członkiem ich rodziny. Stąd dane dotyczące faktycznych ofiar i sprawców przemocy domowej mogą być niedoszacowane.

Tabela 8. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie:	21	14	22
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem, w tym:	25	14	26
○ Kobiety	15	11	20
○ Mężczyźni	5	2	2
○ Małoletni do 13 r. ż.	5	1	2
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem, w tym:	21	14	22
○ Kobiety	2	2	2
○ Mężczyźni	19	12	20
○ Nieletni	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem, w tym:	19	12	19
○ Kobiety	0	0	0
○ Mężczyźni	19	12	19
○ Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	11	2	4

2.3. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Reszel

Jednym z głównych założeń niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Reszel na lata 2021 - 2024* jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Badania zostały przeprowadzone w 2020 roku i miały charakter ankiety. Obejmowały trzy grupy reprezentujące lokalne środowiska:

- 1) dorośli mieszkańcy
- 2) dzieci i młodzież szkolna
- 3) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Celem badań była diagnoza problemów społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

2.3.1. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Reszel w opinii dorosłych mieszkańców

W badaniu wzięły udział łącznie 100 osób. Badaniem objęto 50 kobiet oraz 50 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 36 lat.

W pierwszej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo ważny. Poniższa tabela przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi:

Tabela 9. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	16%	75%	8%	1%
Zanieczyszczenie wody	16%	74%	10%	1%
Zanieczyszczenie krajobrazu (zaśmiecenie)	27%	66%	7%	0%
Bezrobocie	23%	58%	17%	2%
Bieda, ubóstwo	16%	61%	19%	3%
Bezdomność	16%	57%	23%	4%
Przestępczość	15%	64%	19%	2%
Kryzys rodziny	14%	71%	13%	2%
Kryzys norm moralnych	15%	70%	13%	2%

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że najpoważniejszym problemem społecznym w opinii pełnoletnich mieszkańców Gminy Reszel jest **zanieczyszczenie powietrza – łącznie 91%², wody- 90% i krajobrazu- 93%**. Z kolei najmniej istotnym problemem społecznym w społeczności lokalnej jest ich zdaniem **bezdomność**– łącznie 73%.

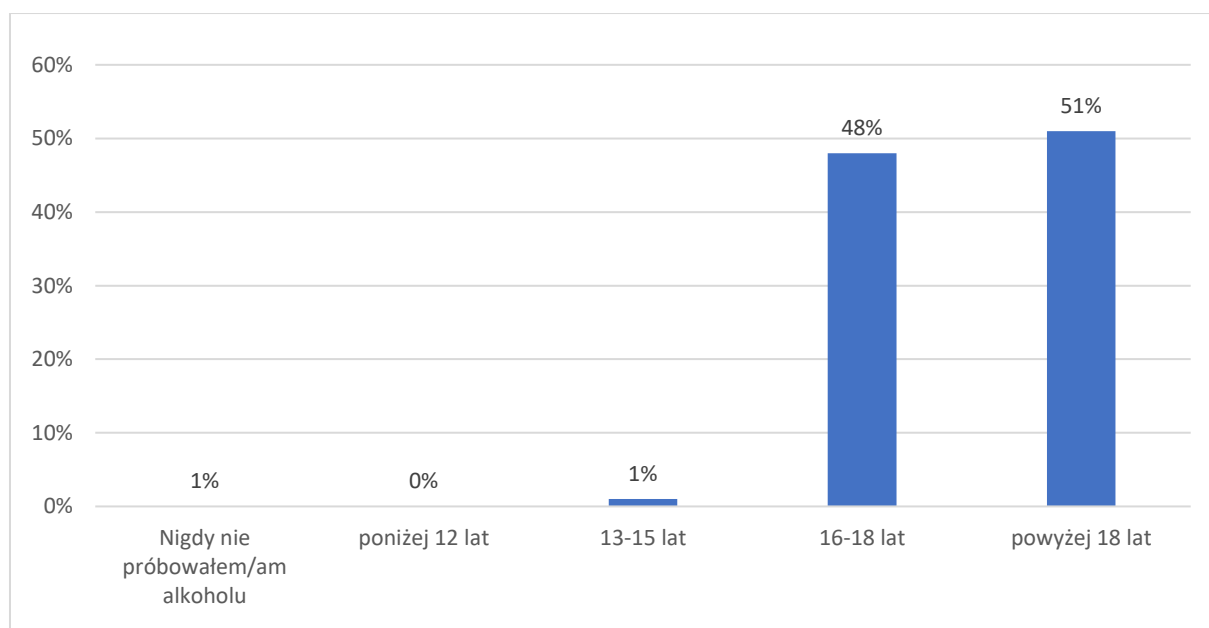
² Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

2.3.2. Problem uzależnień na terenie gminy Reszel- dorośli mieszkańcy

W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Reszel zbadano zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia, zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów, zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu, zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami.

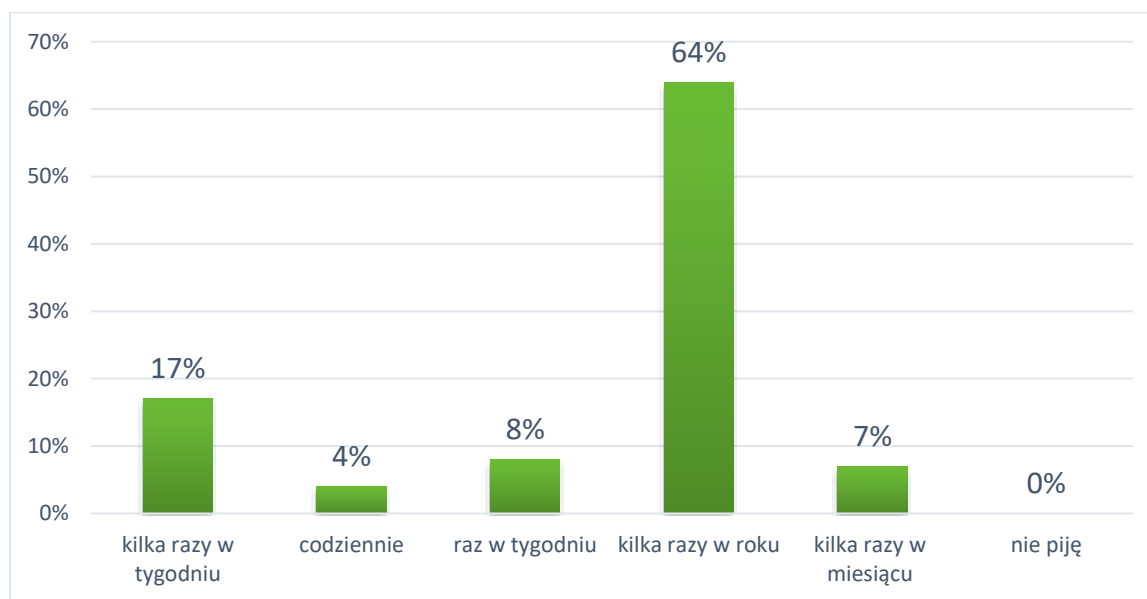
Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. Badani mieszkańcy określając wiek inicjacji alkoholowej najczęściej wskazali na wiek pełnoletności- **51%**. Kolejne **48%** zadeklarowało, że inicjacja alkoholowa miała u nich miejsce pomiędzy **16 a 18** rokiem życia, a 1% przyznał, że pierwszy raz pił alkohol w wieku między **13 a 15** lat.

Wykres 9. Wiek inicjacji alkoholowej- dorośli mieszkańcy.

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Większość badanych- **64%** badanych mieszkańców zadeklarowało, że spożywa alkohol **kilka razy roku**. Kolejne **17%** respondentów, to osoby pijące alkohol **kilka razy w tygodniu**, **8% raz w tygodniu**, a **7% kilka razy w miesiącu**. **Pozostałe 4%** mieszkańców zadeklarowało, że spożywa alkohol **codziennie**. Na podstawie tych danych można stwierdzić, że większość badanych mieszkańców dość rzadko spożywa alkohol, nie należy jednak bagatelizować faktu, że nieco ponad 1/3 pije alkohol kilka razy w miesiącu lub częściej.

Wykres 10. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu interesujące były także **ilości jego jednorazowego wypicia**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

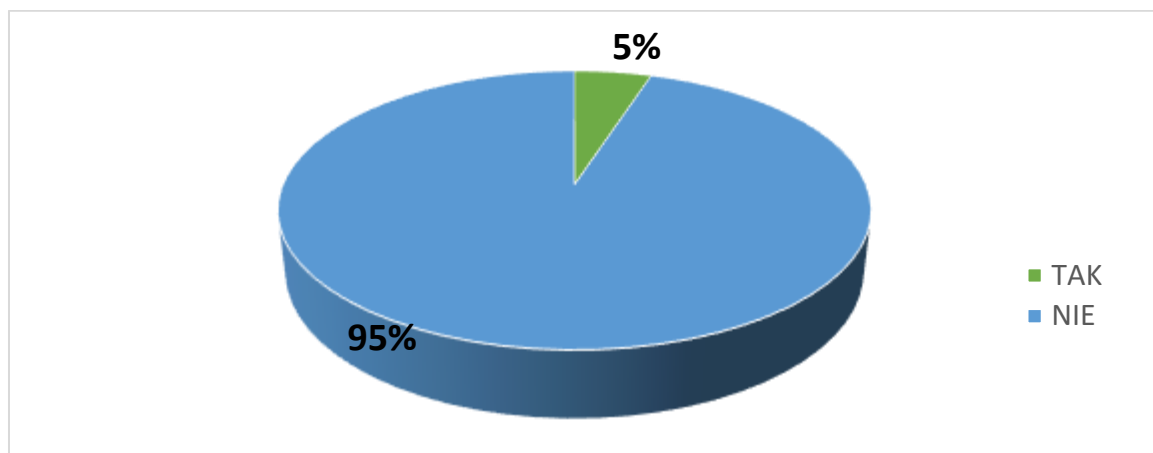
Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 3-4 porcje alkoholu- 42%. Pozostali przyznali, że **spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu (38%)** lub **5-6 porcji- 12%**, czy też **7 porcji i więcej- 8%**. Wobec tego należy uznać, że większość mieszkańców nie spożywa jednorazowo znacznych ilości alkoholu.

Zdecydowana większość, bo aż 87% mieszkańców Gminy Reszel uważa, że w okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, w których można kupić alkohol. Jednocześnie, **6% badanych twierdzi, że lokali jest za mało, a 7% - za dużo.**

Co ważne, tylko **5%** badanych wie gdzie może **zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu**. Badani mieszkańcy, jako instytucje pomocowe w tym zakresie najczęściej wskazywali grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików oraz lekarza.

Wykres 11. Czy wie Pani/Pan gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu?

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze uwarunkowane postawami. Natomiast postawy zależą m. in. od wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, a także emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie, w jakim stopniu zgadzają się z określonymi stwierdzeniami. Pierwsze ze stwierdzeń dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie nie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Gminy Reszel, ponieważ **tylko 34% badanych** zaznaczyło, iż **zgadza się z powyższym stwierdzeniem**. Jednocześnie **66%** respondentów uważa, że alkohol zawarty w np. piwie jest tak samo szkodliwy, jak ten zawarty w wódce.

Kolejne stwierdzenie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Łącznie 55% badanych mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”**. Dodatkowo, **34%** respondentów ocenia **osoby pijące alkohol, jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**. Jednocześnie **30%** badanych uważa, że **osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach**.

Zdecydowana większość respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie** nawet niewielkich ilości alkoholu (**98%**), a także, że prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu jest zabronione (94%)³. Jednocześnie, 85% badanych zgadza się co do tego, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych**. Powyższe wyniki świadczą pośrednio o średnim poziomie wiedzy mieszkańców Gminy Reszel na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu.

Tabela 10. Zgodność z twierdzeniami na temat alkoholu- dorośli mieszkańcy.

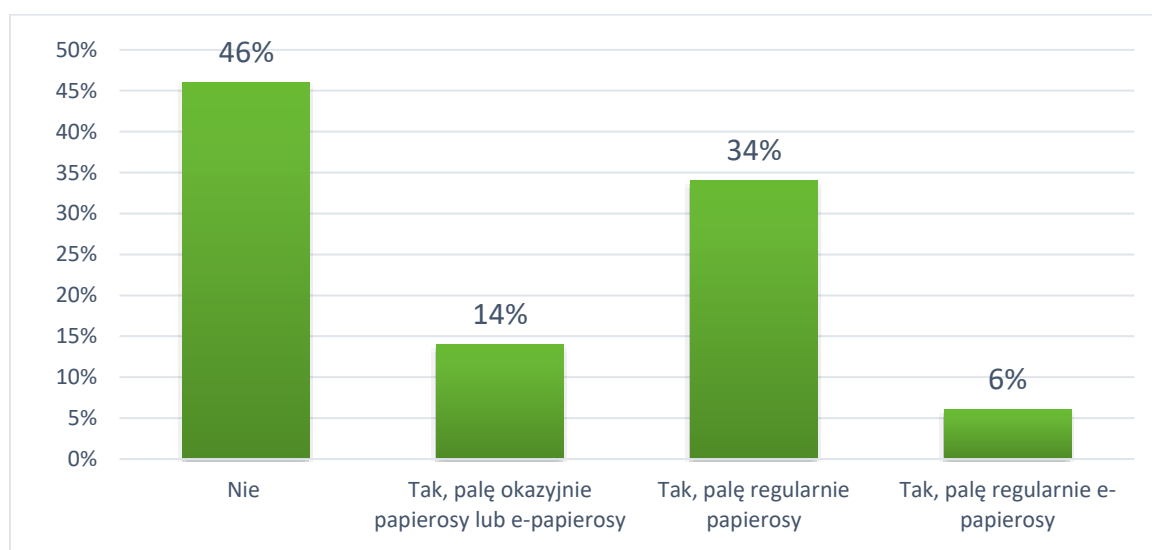
Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	5%	29%	61%	5%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	6%	49%	38%	7%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	6%	28%	56%	10%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	9%	21%	39%	31%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	5%	10%	41%	44%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	2%	4%	49%	45%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	2%	48%	50%

³ Suma odpowiedzi „raczej nie zgadzam się” oraz „zdecydowanie nie zgadzam się”.

Kolejnym badanym obszarem było uzależnienie mieszkańców od papierosów oraz e-papierosów. Jak wynika z badań, **60%** respondentów zapaliło pierwszego papierosa gdy byli już **pełnoletni**. Kolejne **39%** deklaruje, że pierwszy raz zapaliło papierosa w wieku **między 16 a 18 lat**, a **1%** w wieku **między 9 a 12 lat**.

W ciągu ostatnich lat można zaobserwować tendencję do zmniejszania się ilości osób palących papierosy. Aczkolwiek, **34%** badanych odpowiedziało, że **pali regularnie papierosy**, a **6%** **e-papierosy**. Do **okazajnego palenia** przyznało się **14%** badanych. Pozostałe **46%** mieszkańców wskazało, że nie znajduje się obecnie w nikotynowym nałogu.

Wykres 12. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?

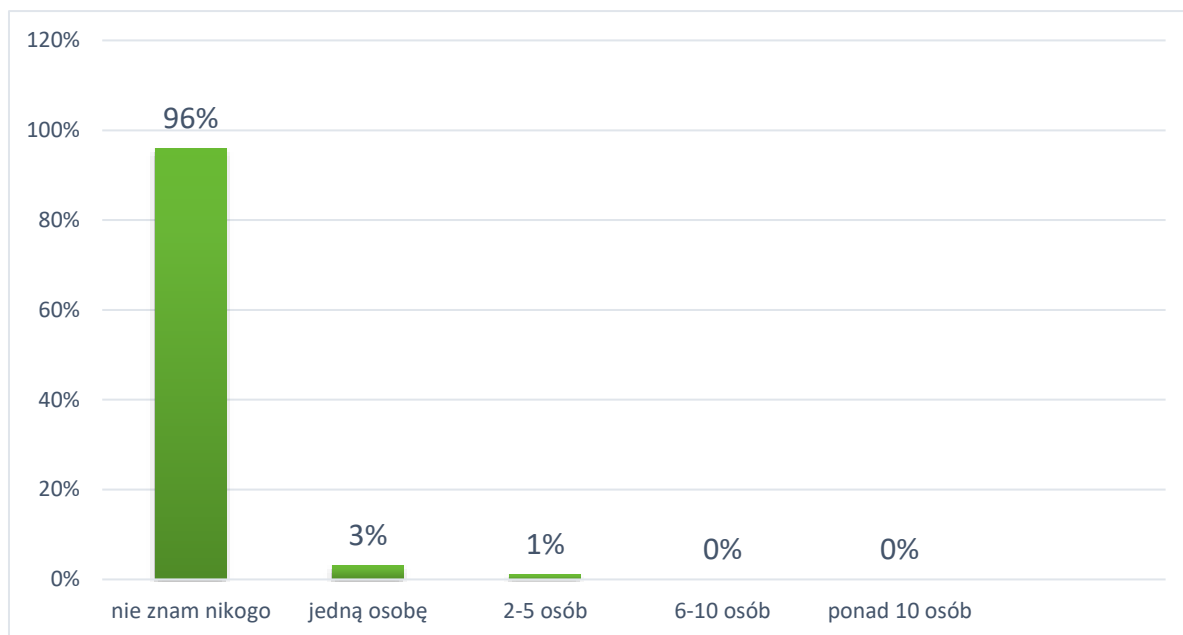

Ze względu na rosnącą popularność e-papierosów zapytano mieszkańców, co sądzą o ich szkodliwości. Producenci tych wyrobów sugerują, że stanowią one zdrowsze odpowiedniki klasycznych papierosów. Istotnie nie zawierają one substancji smolistych, jednak nadal dostarczają one nikotyny – substancji o działaniu psychoaktywnym, skutkującej wieloma negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi.

83% respondentów uważa, że e-papierosy są tak samo szkodliwe, a **8%**, że są mniej szkodliwe i tyle samo- **8%**, że są bardziej szkodliwe niż klasyczne papierosy. Natomiast **1%** badanych twierdzi, że e-papierosy w ogóle nie mają negatywnego wpływu na zdrowie.

Innym problemem badawczym w przeprowadzonej diagnozie było uzależnienie od substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki czy dopalacze **96% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające. Jednocześnie, łącznie 4% respondentów zna co najmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne: narkotyki lub dopalacze.**

Wykres 13. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

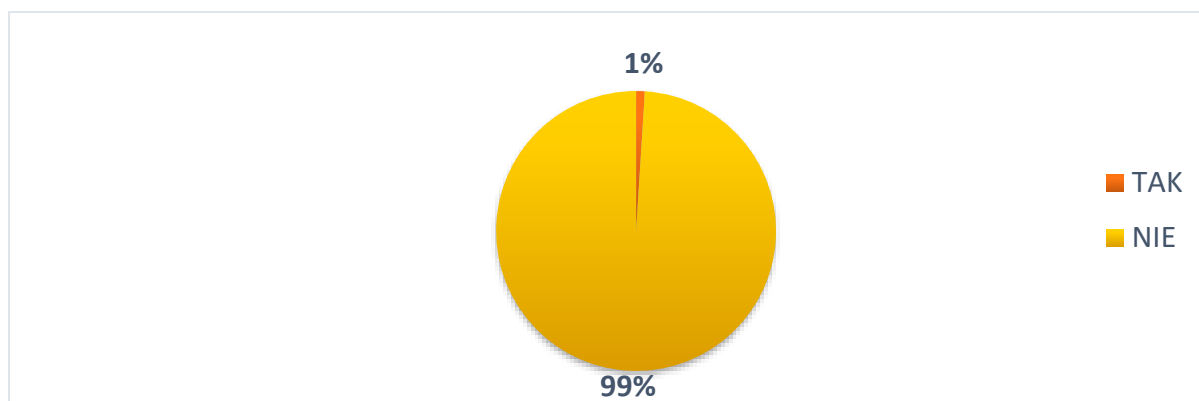
Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się **dopalacze**– **2%** respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Poza tym, **1%** mieszkańców twierdzi, że zna osoby, które przyjmują **amfetaminę** i kolejny **1%** **marihuanę lub haszysz**. W tym pytaniu **99%** wskazuje, że **nigdy nie słyszało o osobach, które przyjmowałyby owe substancje.**

Nowe Horyzonty

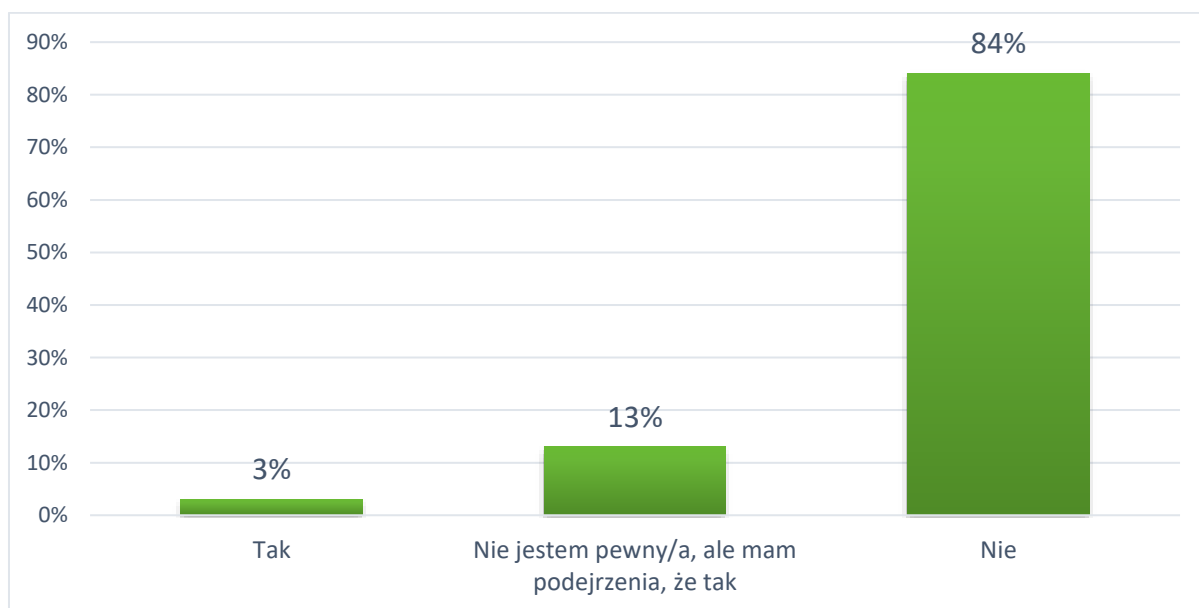
Zdecydowana większość- 99% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze. Tym samym, 1% badanych deklaruje, że wie gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jednakże, mieszkańcy, którzy przyznają, że posiadają taką wiedzę nie wskazują na źródło pozyskania owych substancji.

Wykres 14. Czy wie Pan/Pani gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

Poza tym, zdecydowana większość- **84%** mieszkańców Gminy Reszel przyznaje, że **nie zna osobiście, lub „ze słyszenia” osób uzależnionych od leków.** Kolejne **3%** respondentów przyznaje, że **ma w swoim otoczeniu osoby uzależnione od leków.** Pozostałe **13%** badanych mieszkańców **podejrzewa, że pewne osoby, które znają są uzależnione od leków, ale nie mają co do tego pewności.**

Wykres 15. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) uzależnione od leków?

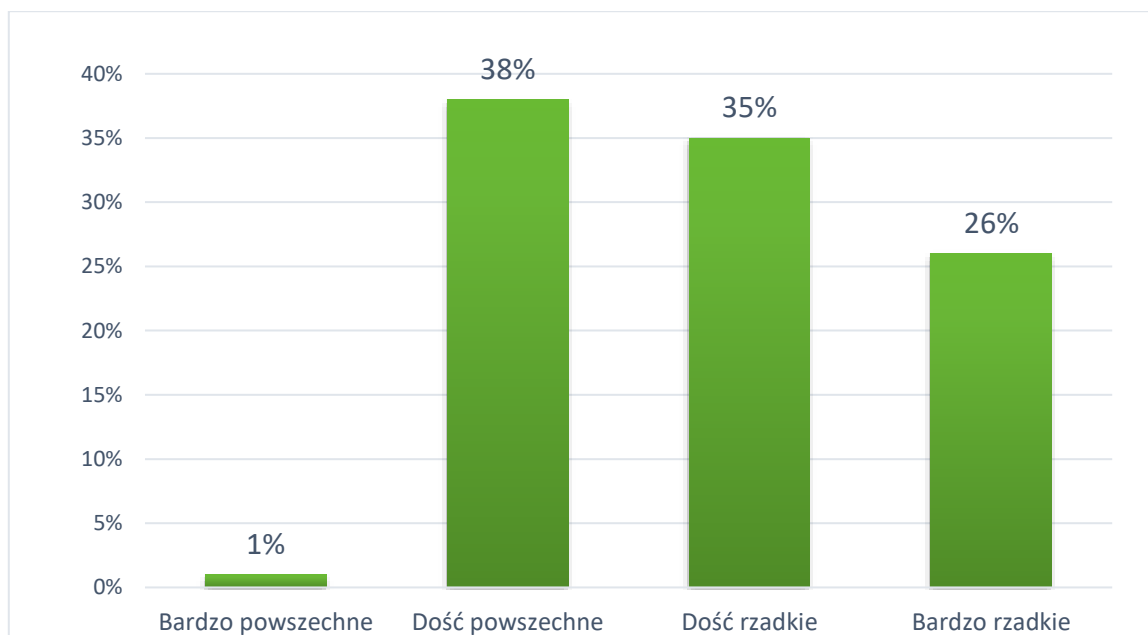

Nowe Horyzonty

W przeprowadzonej ankiecie zbadano również taki obszar jak uzależnienie od gier hazardowych. W subiektywnej ocenie większości przebadanych mieszkańców **zjawisko uzależnienia od hazardu jest bardzo i dość rzadkie – łącznie 61%**. Tym samym, **39%** badanych ocenia uzależnienie od hazardu, jako **bardzo i dość powszechny problem w ich środowisku lokalnym**. Istotny jest również fakt, że aż **99% respondentów nie wie, gdzie mogą zgłosić się osoby uzależnione od hazardu**.

Wykres 16. Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od hazardu w Pana/Pani środowisku?

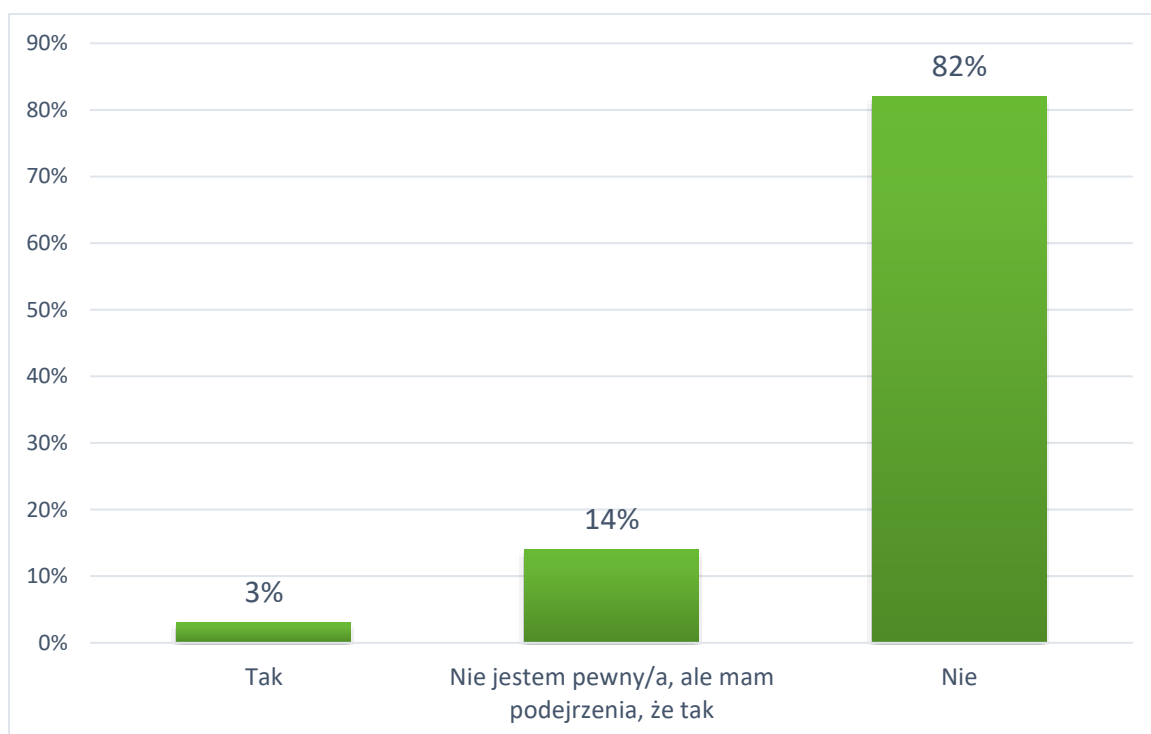

Nowe Horyzonty

Kolejnym zagadnieniem badanym w ramach ankiety była cyberprzemoc. Badania wykazały, że cyberprzemoc nie jest rozpowszechnionym problemem wśród lokalnej społeczności. Mianowicie, **1% badanych ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarą przestępstwa internetowego** (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia), a **14% nie jest pewne, ale ma podejrzenia, że tak właśnie się stało**. Natomiast **82%** badanych przyznaje, że **nie zna** w swoim otoczeniu osób, które padły ofiarą cyberprzemocy.

Wykres 17. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”), które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia)?

Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w środowisku lokalnym. Łącznie aż **82%** mieszkańców Gminy Reszel uważa, że tego typu **uzależnienie jest dość i bardzo powszechne** w ich środowisku lokalnym, a pozostałe **18%** ocenia je, **jako dość i bardzo rzadkie zjawisko**.

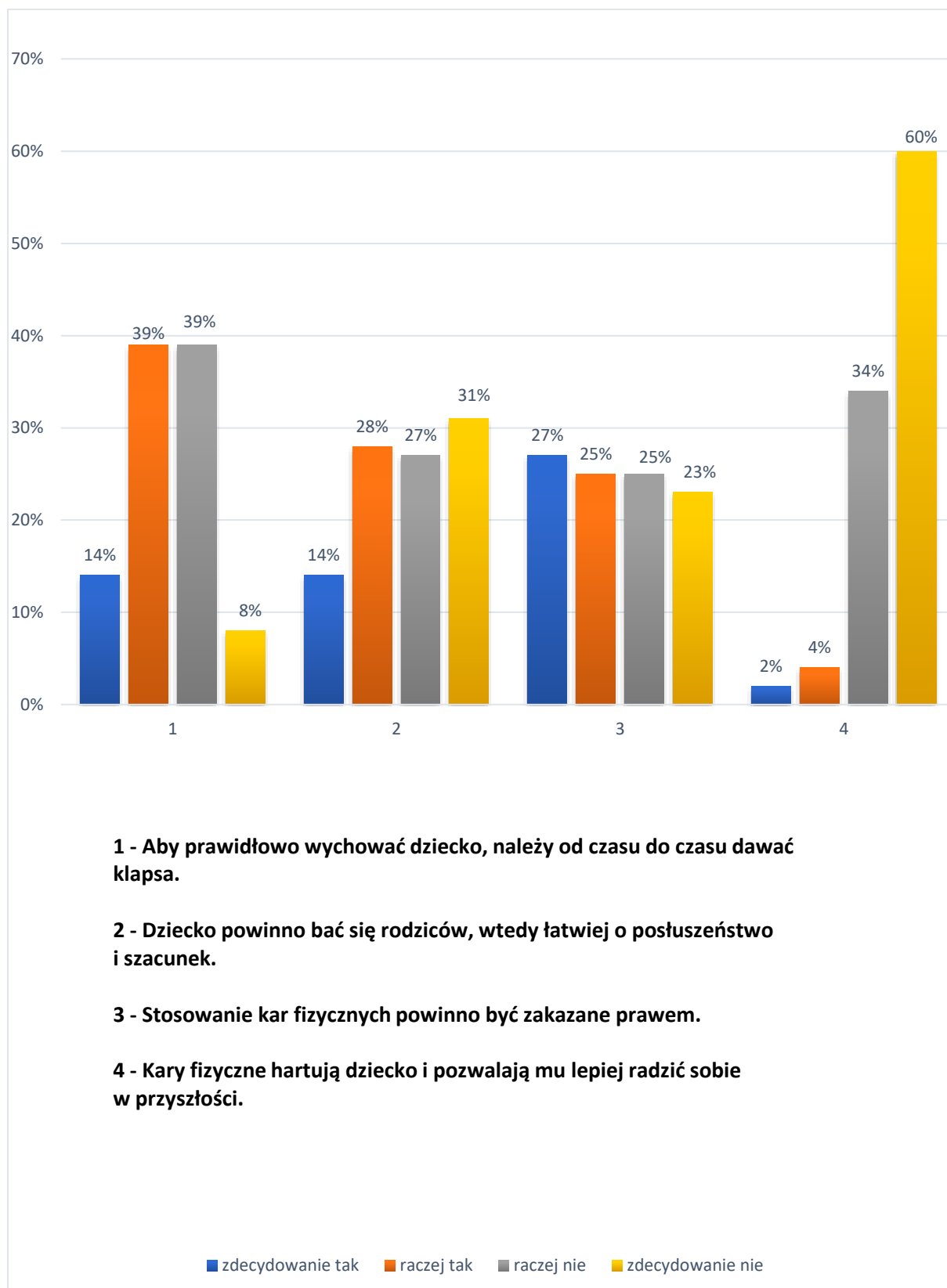
2.3.3. Zjawisko przemocy w rodzinie w subiektywnej opinii mieszkańców Gminy Reszel

Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, do których trafności mieli się odnieść. Uzyskane **wartości pozwalają sądzić, że pewna część mieszkańców Gminy Reszel przejawia postawy wychowawcze charakterystyczne dla autokratycznego modelu wychowania** (model ten zakłada wyraźny dystans między rodzicami a dzieckiem. Rodzice kontaktują się z nim w sposób formalny, starają się kierować dzieckiem wydając polecenia i zakazy. Uznają tylko racje własne, nie tolerują sprzeciwu. W razie nieposłuszeństwa stosują surowe kary. Od dzieci wymaga się bezwzględnej karności i posłuszeństwa, podporządkowania się wszystkim poleceniom i nakazom rodziców).

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się z aprobatą wśród połowy respondentów – łącznie **53% mieszkańców zgadza się z takim stwierdzeniem**. Jednocześnie, łącznie **52% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się, że kary fizyczne powinny być zakazane prawem**.

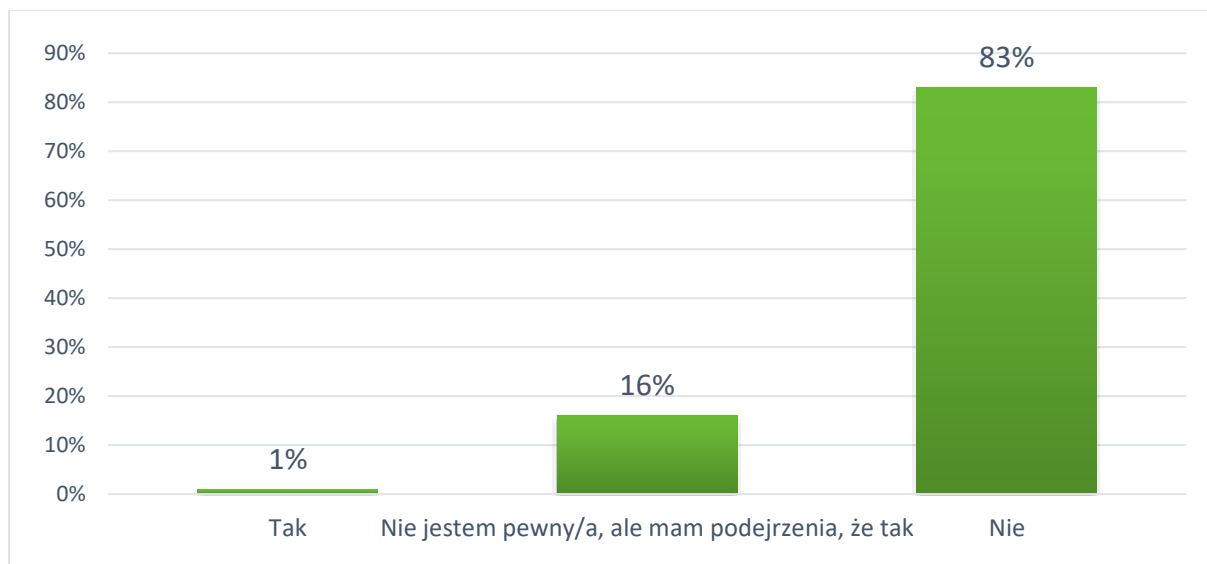
Tym samym, kolejne twierdzenie: „**Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” spotkało się z negacją **58% respondentów**. Dodatkowo, łącznie **94% badanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości**.

Wykres 18. Przekonania dotyczące wychowania.

Łącznie 17% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie lub podejrzewa, że tak się dzieje.

Wykres 19. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?

Wśród badanych mieszkańców tylko 22% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Respondenci najczęściej wskazywali Policję. Tym samym, 78% respondentów nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 46% badanych raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 46% mieszkańców Gminy Reszel jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. 79% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Nowe Horyzonty

Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: **zgadzam się** i **zdecydowanie się zgadzam**:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **21%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **7%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **6%**.

Tabela 11. Przekonania dotyczące przemocy.

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	0%	46%	54%	0%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2%	44%	46%	8%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	45%	34%	21%	0%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	2%	19%	34%	45%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	0%	7%	48%	45%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	0%	6%	48%	46%

2.3.4. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Reszel

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących na wsi są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Badanie zostało przeprowadzone wśród 20 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy. Grupa badana stanowiła 20 kobiet. Wszystkie respondentki to pracownice punktów. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 37 lat.

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

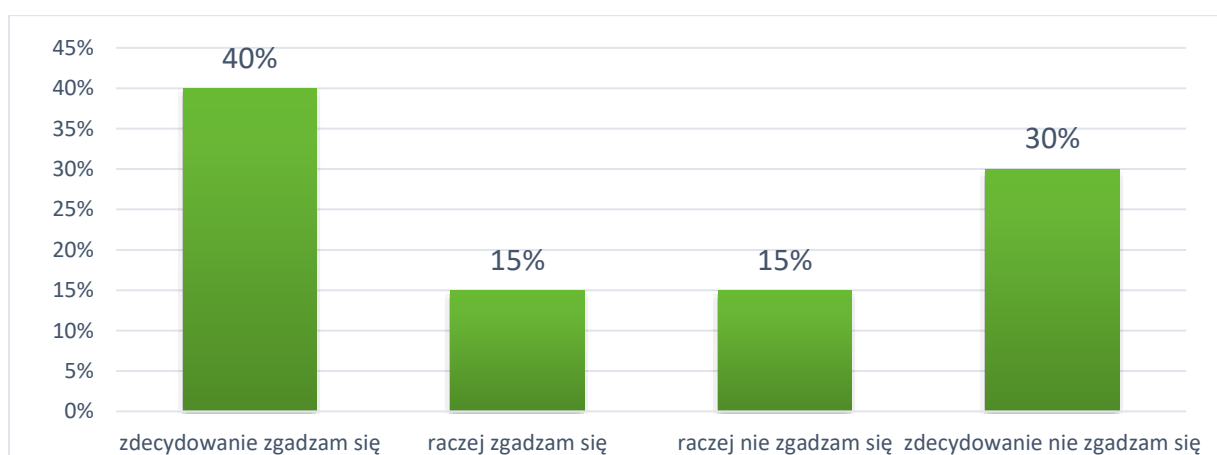

Nowe Horyzonty

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

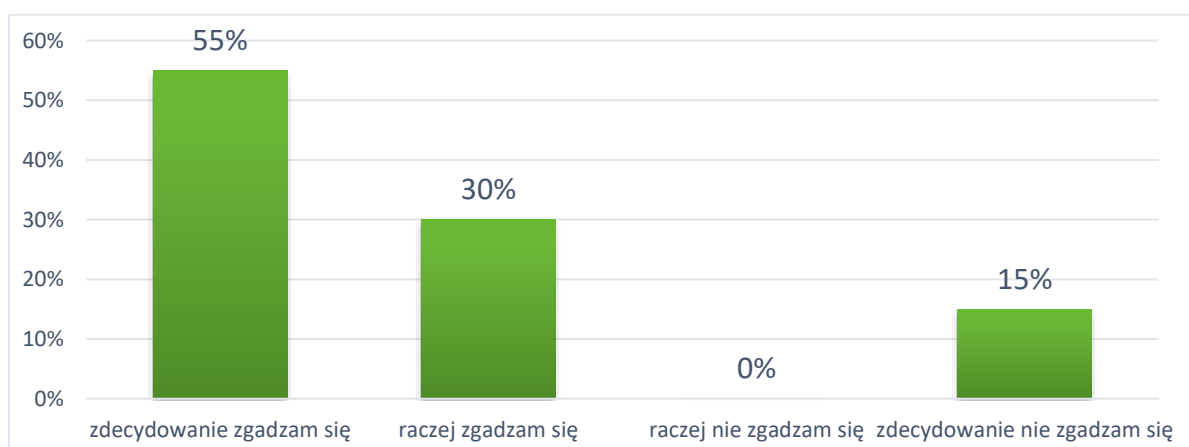
Łącznie 55%⁴ badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że zgadza się, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie świadomości nieco ponad połowy badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

Wykres 20. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce"?

W sumie 85%⁵ sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany. 15% badanych wyraża zdanie przeciwne, czyli uważa, że dostęp ten nie powinien podlegać kontroli.

Wykres 21. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany"?

⁴ Suma odpowiedzi zdecydowanie zgadzam się oraz raczej się zgadzam.

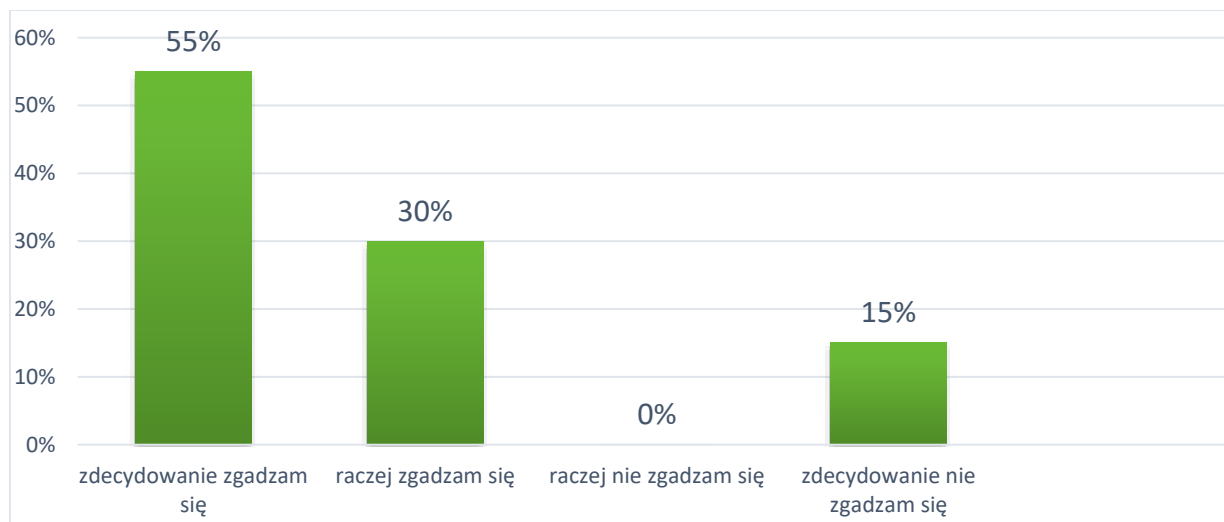
⁵ Suma odpowiedzi zdecydowanie zgadzam się oraz raczej się zgadzam.

Nowe Horyzonty

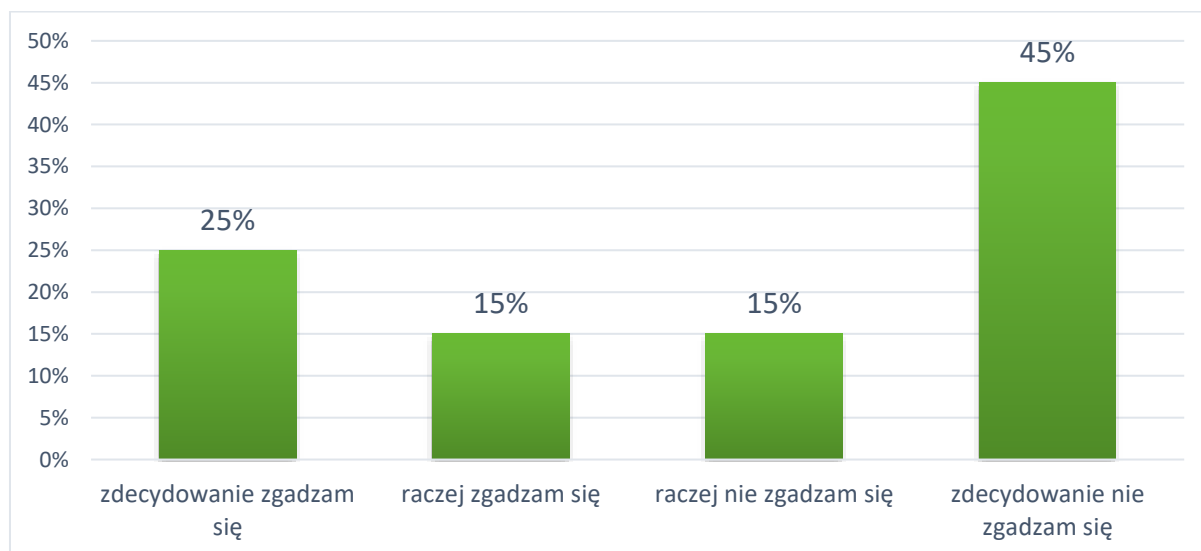
85%⁶ sprzedawców zgadza się z tym, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

Wykres 22. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym"?

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **Łącznie 55%⁷ nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

Wykres 23. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach"?

⁶ Suma odpowiedzi zdecydowanie zgadzam się oraz raczej się zgadzam.

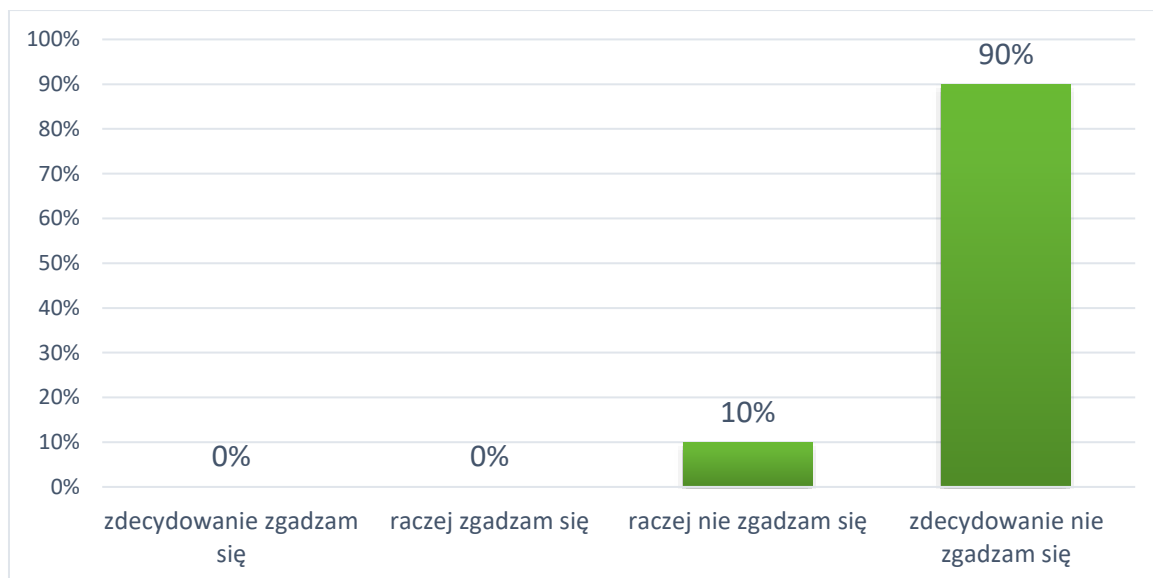
⁷ Suma odpowiedzi zdecydowanie nie zgadzam się oraz raczej się nie zgadzam.

Nowe Horyzonty

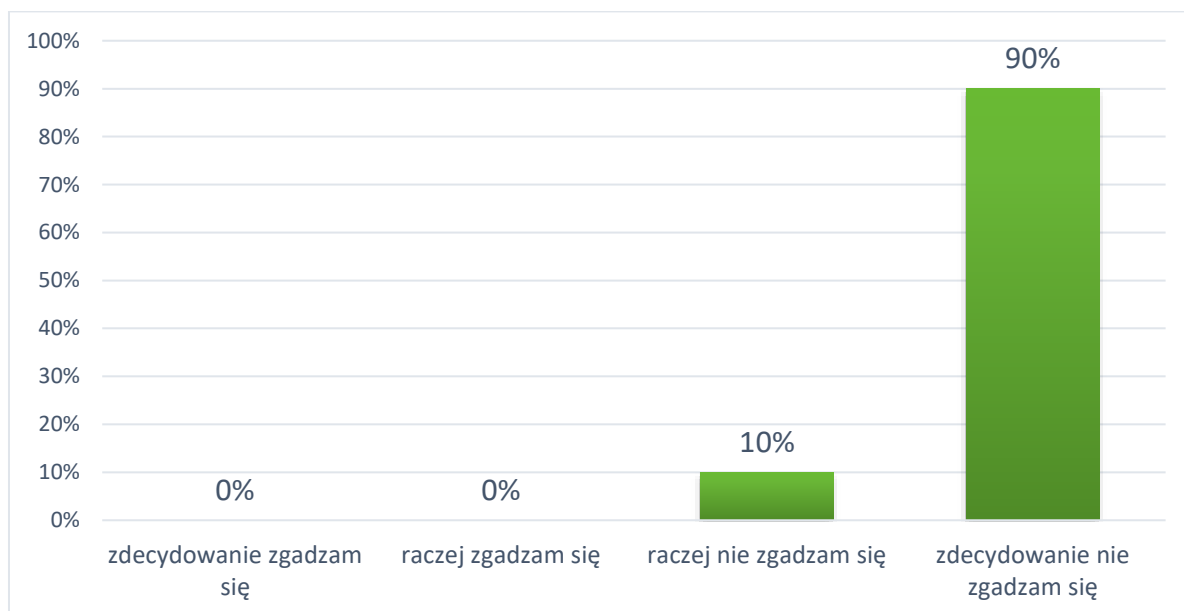
W sumie 100%⁸ sprzedawców uważa, że spożywanie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

Wykres 24. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych"?

100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu nawet po niewielkiej ilości alkoholu jest niebezpieczne.

Wykres 25. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne"?

⁸ Suma odpowiedzi zdecydowanie nie zgadzam się oraz raczej się nie zgadzam.

Nowe Horyzonty

100% badanych sprzedawców uważa, że kobiety w ciąży nie mogą bezpiecznie pić nawet niewielkich ilości alkoholu.

Wykres 26. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu"?

W sumie 100% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Reszel uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

55%⁹ badanych uważa, że w ich okolicy znajduje się odpowiednia ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Przeciwnego zdania jest łącznie 45% badanych sprzedawców.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Reszel deklarują, najczęściej że **przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia nie zdarzają się (30%)** lub też **zdarzają kilka razy w miesiącu (25%) oraz kilka razy w tygodniu (25%)**. Pozostali badani wskazali, że takie sytuacje mają miejsce **kilka razy w roku (20%)**. Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie są podejmowane na terenie gminy dość często, jednak nie jest to problem nagminny.

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach wydaje się być dość częstym zjawiskiem- **10% badanych stwierdziło, że takie przypadki zdarzają się kilka razy dziennie, tyle samo- 10 %, że kilka razy w tygodniu i taki sam odsetek- 10% wskazał, że kilka razy w roku, a 5%, że kilka razy w miesiącu.** Pozostali respondenci (65%) odpowiedzieli, że takie przypadki nie zdarzają się **nigdy**.

Większość badanych sprzedawców 70% odpowiedziało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie doszło do nieprzyjemnych zająć związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

95% badanych sprzedawców zadeklarowało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie nieletniej. Pozostałe 5 % wskazało, że zdarzyło się to kilka razy.

W przypadku wątpliwości, co do wieku, **85% badanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a pozostałe 15% robi to często.** Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Reszel. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie bardzo i raczej dobrze.**

⁹ Suma odpowiedzi zdecydowanie nie zgadzam się oraz raczej się nie zgadzam.

2.3.5. Problemy dzieci i młodzieży na terenie Gminy Reszel

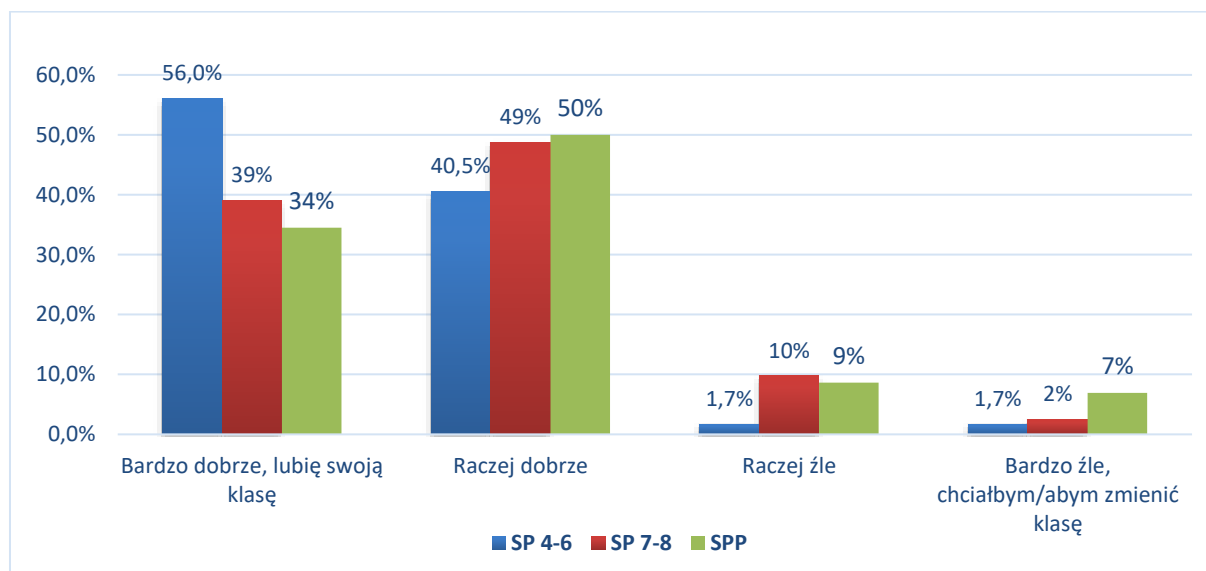
W badaniu wzięli uczniowie klas 4-6 oraz klas 7-8 ze szkół podstawowych, a także uczniowie szkół ponadpodstawowych w Gminie Reszel. Łącznie w badaniu wzięło udział 256 uczniów.

Tabela 12. Liczebność badanej grupy- uczniowie.

Szkoły podstawowe 4 – 6	116
Szkoły podstawowe 7 – 8	82
Szkoły ponadpodstawowe	58
ŁĄCZNIE	256

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są bardzo zadowalające: **uczniowie dobrze czują się w swoich klasach** (SP 4-6- 96,5%, SP 7-8- 88%, SPP- 84%¹⁰). Nie należy jednak bagatelizować faktu, że **3,5%** uczniów klas 4-6, **12%** uczniów klas 7-8 oraz **16%** uczniów szkół ponadpodstawowych przeciwne określa swoje odczucia.

Wykres 27. Jak czujesz się w swojej klasie?

¹⁰ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze.*

Wyniki prezentujące odpowiedzi uczniów na temat wagarowania, wydają się odzwierciedlać tendencje związane z wiekiem rozwojowym.

Uczniowie najmłodszych klas podstawowych w sporej części nigdy nie byli na wagarach (SP 4-6 – 86%) lub byli na nich tylko raz (SP 4-6 – 9%). 3% uczniów klas 4-6 przyznało się, że wagarowało kilka razy, a 2%, że wiele razy. W przypadku uczniów klas starszych SP odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek byli na wagarach jest wyższy- 60%. 20% z nich wagarowało tylko raz, 15% kilka razy, a 5% wiele razy. Jeżeli chodzi o uczniów szkół ponadpodstawowych, to już tylko 28% z nich nigdy nie było na wagarach. Do jednorazowego wagarowania przyznało się 24% najstarszych badanych uczniów, 36% z nich wagarowało kilka razy, a 12% wiele razy.

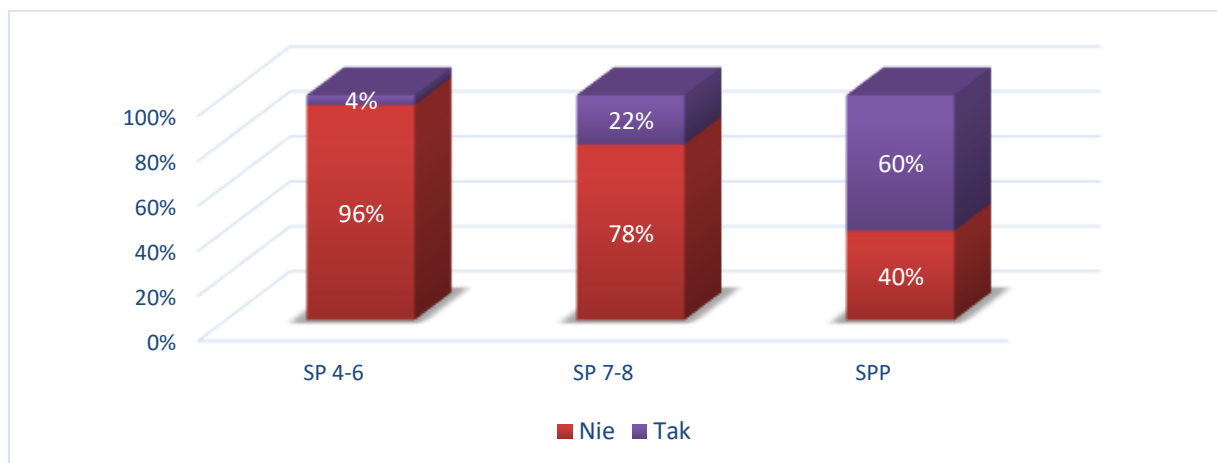
Poza tym, jak często uczniowie wagarują, istotnie wydają się być także powody, dla których decydują się to robić¹¹. Uczniowie szkoły podstawowej w Gminie Reszel najczęściej wagarują z nudów (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 13%, SPP- 17%), ze stresu, bo nie przygotowali się na zajęcia (SP 4-6- 2%, SP 7-8- 6%, SPP- 12%), opuszczają lekcje za zgodą rodziców (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 2%, SPP- 16%) lub też za namową znajomych (SP 4-6- 3%, SP 7-8- 7%, SPP- 3%), dlatego, że nie lubią danego nauczyciela lub przedmiotu (SP 7-8- 5%, SPP 7%) albo też dlatego, że inni uczniowie byli dla nich nieprzyjemni (SP 7-8- 1%, SPP- 7%).

¹¹ Uczniowie mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

Kolejnym badanym obszarem były doświadczenia uczniów związane z różnego rodzaju substancjami psychoaktywnymi.

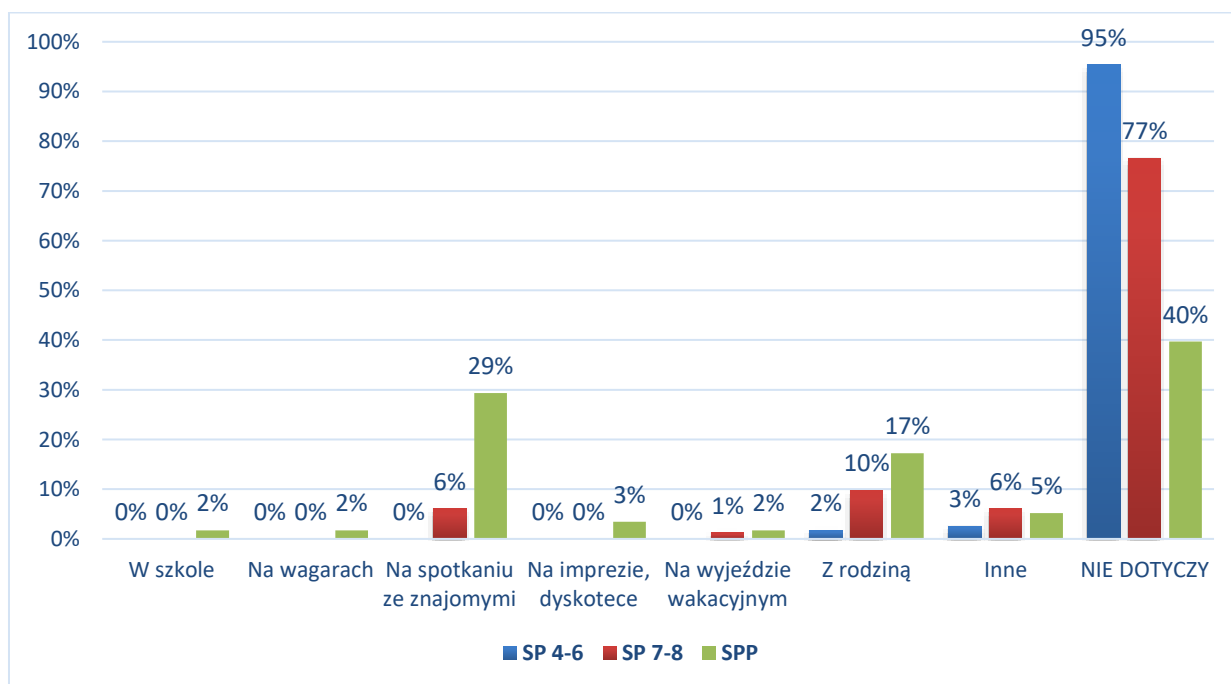
Inicjację alkoholową ma za sobą: **4% badanych uczniów klas 4-6, 22% uczniów klas 7-8** oraz aż **60% uczniów szkół ponadpodstawowych**.

Wykres 28. Czy kiedykolwiek próbowałeś alkoholu?

Najczęściej deklarowanymi **okolicznościami inicjacji alkoholowej** uczniów są: **spotkanie ze znajomymi** (SP 7-8 – 6%, SPP- 29%) oraz **towarzystwo rodziny** (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 10%, SPP- 17%). Odpowiedzi uczniów, których to pytanie **nie dotyczy**: SP 4-6 – 95%; SP 7-8- 77%, SPP- 40%.

Wykres 29. Okoliczności inicjacji alkoholowej.

Oprócz okoliczności inicjacji ważne jest także to, **jak często** młodzi ludzie sięgają po alkohol. **96% najmłodszych uczniów, 78% starszych uczniów szkół podstawowych oraz 40% uczniów szkół ponadpodstawowych** wskazało, że to pytanie ich nie dotyczy. Wśród uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową, najczęściej pojawiała się odpowiedź, która odnosiła się do **jednorazowego (SP 4-6 – 3,5%; SP 7-8 – 11%, SPP- 17%) spożycia alkoholu**. Pewien odsetek uczniów przyznaje, że spożywa alkohol rzadziej niż raz w miesiącu (SP7-8- 6%, SPP- 26%), kilka razy w miesiącu (SP 7-8- 1%, SPP- 7%), a nawet kilka razy w tygodniu (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 4%, SPP- 3%).

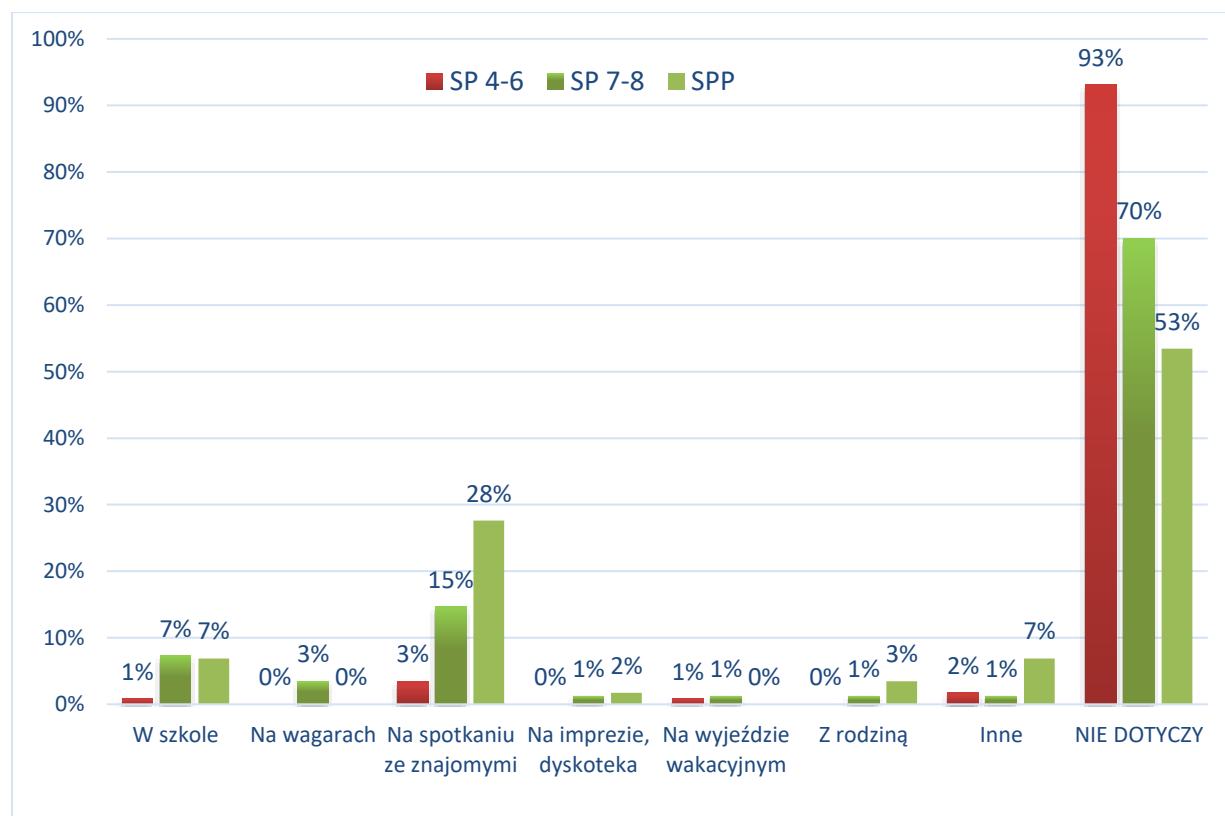
Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po piwo** (SP 7-8 – 7%, SPP- 22%) oraz **wódkę** (SP 7-8- 2%, SPP- 7%). Deklaracje uczniów, których to pytanie **nie dotyczy**: SP 4-6- 96%; SP 7-8- 77%, SPP- 40%.

Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Uzyskane wyniki wskazują, że **61% uczniów klas 4-6 oraz 35% uczniów klas 7-8, a także 19% uczniów szkół ponadpodstawowych nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonych 18 lat**. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. Jednakże łącznie **7% uczniów klas 4-6 oraz 32% uczniów klas 7-8 i 50% uczniów SPP** twierdzi, że jest to **raczej lub bardzo łatwe**, a łącznie **32% uczniów klas 4-6 oraz 33% uczniów klas 7-8 i 31% uczniów SPP** uważa, że jest to **trudne lub bardzo trudne**. Oznaczać to może, że ci uczniowie lub ich rówieśnicy mogą być klientami w punktach ze sprzedażą alkoholu.

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów z Gminy Reszel czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. Jak wynika z przeprowadzonych badań problem ten w większości nie dotyczy uczniów szkół podstawowych na terenie gminy. Jednakże, **inicjację nikotynową ma za sobą 6% uczniów klas 4-6, 29 % uczniów klas 7-8 oraz 47% uczniów SPP.**

Najczęściej wskazywaną przez uczniów **okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było spotkanie ze znajomymi (SP 4-6- 3%, SP 7-8- 15%, SPP- 28%) oraz szkoła (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 7%, SPP- 7%).** Odpowiedzi uczniów, których ten problem nie dotyczy: SP 4-6 – 93%; SP 7-8 – 70%, SPP- 53%.

Wykres 30. Okoliczności inicjacji nikotynowej.

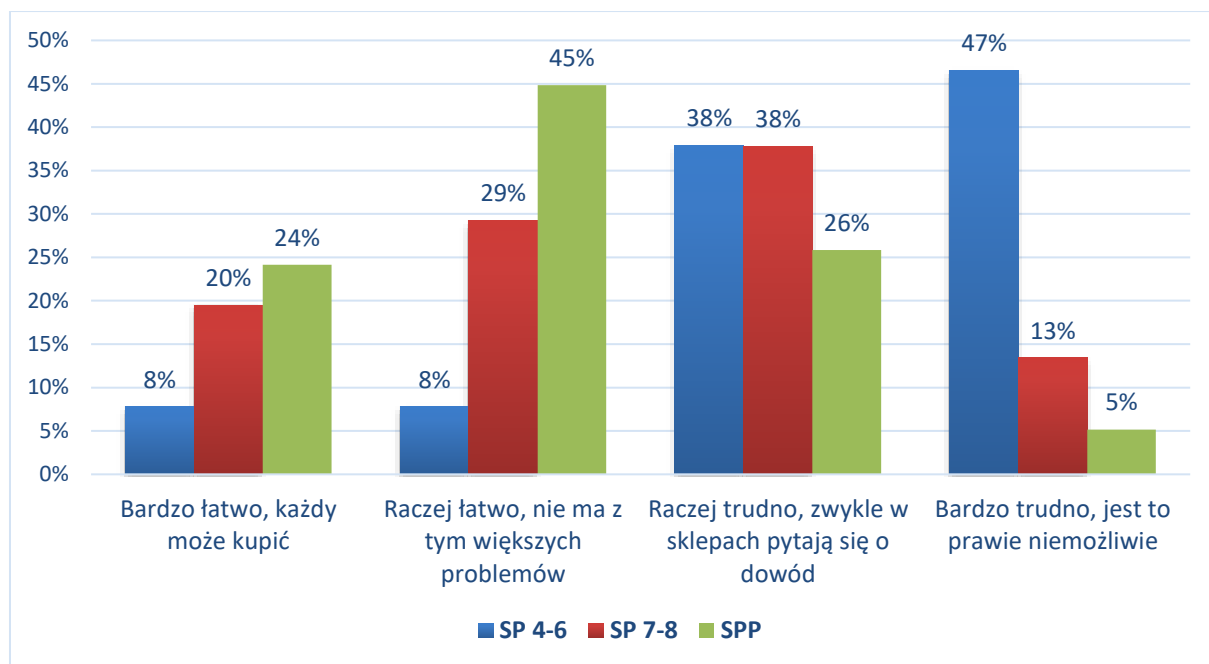

Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową, aktualnie nie pali papierosów (SP 4-6- 5%, SP 7-8- 23%, SPP- 24%). Pewna część uczniów przyznała, że pali od czasu do czasu papierosy lub e-papierosy (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 2%, SPP- 16%) lub też pali **regularnie papierosy (SP 4-6- 1%, SP 7-8- 4%, SPP- 5%) oraz e-papierosy (SP 7-8- 1%, SPP- 5%).** Odpowiedzi uczniów, których to pytanie nie dotyczy (bo nigdy nie palili): SP 4-6 – 93%; SP 7-8 – 70%, SPP- 50%.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 85% uczniów młodszych oraz 51% uczniów starszych klas szkół podstawowych, a także 31% uczniów szkół ponadpodstawowych oceniło, że zakup papierosów w sklepach jest raczej lub bardzo trudny. Pozostali uczniowie uznali, że jest to bardzo lub raczej łatwe.

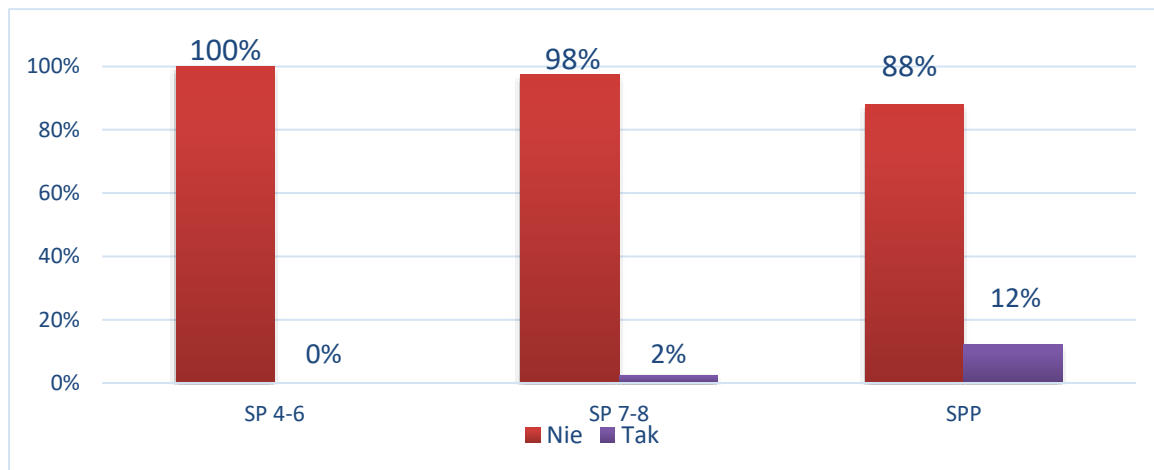
Wykres 31. Czy łatwo jest kupić papierosy, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

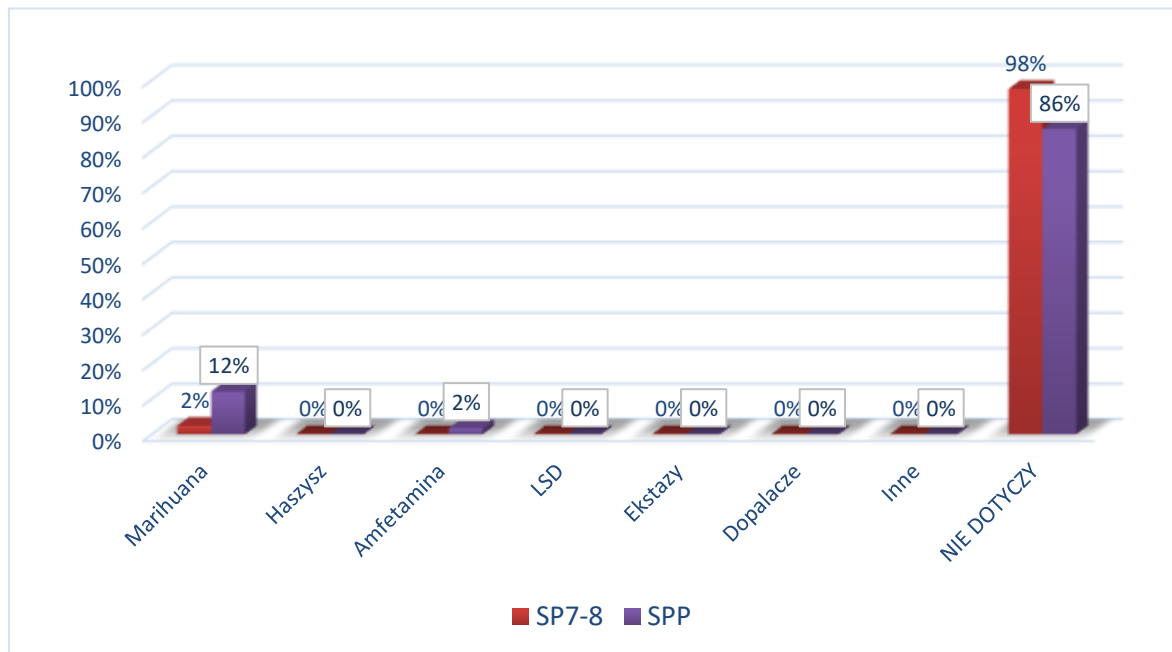
Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków. Jak wynika z deklaracji uczniów, inicjację narkotykową ma za sobą 2% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych oraz 12% uczniów szkół ponadpodstawowych.

Wykres 32. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?

Substancje, które przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie marihuana (SP 7-8- 2%, SPP- 12%). Większość uczniów wskazała, że ta kwestia ich nie dotyczy (SP 4-6 – 100%; SP 7-8- 98%, SPP – 86%).

Wykres 33. Rodzaj przyjmowanych substancji (pytanie wielokrotnego wyboru).

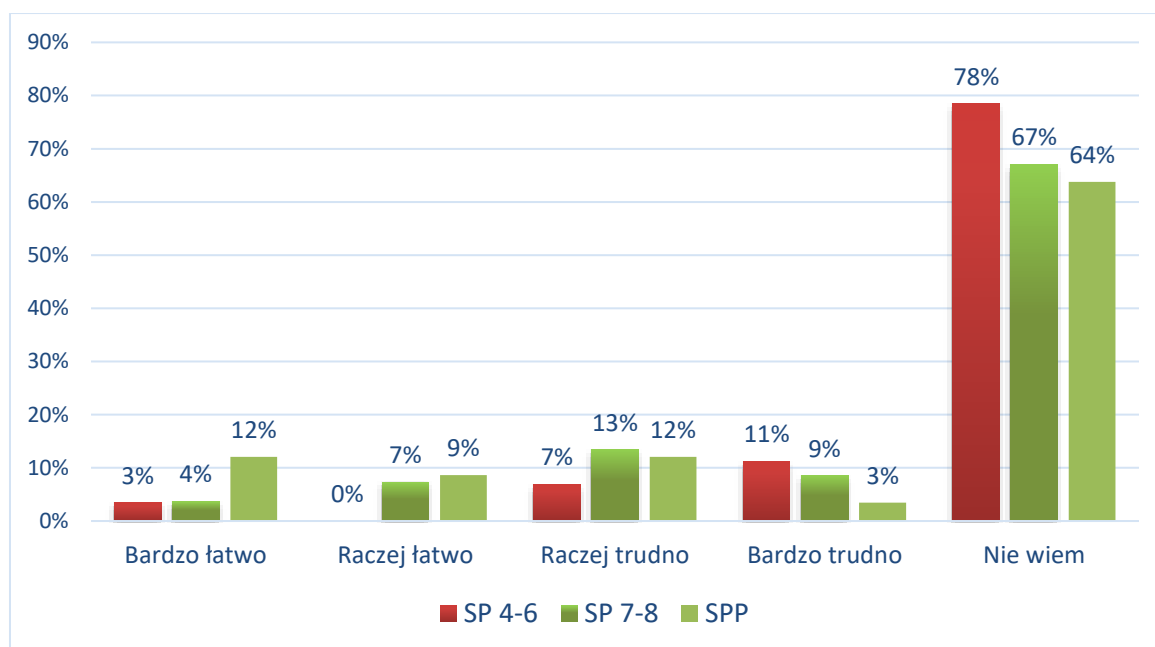

Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie odpowiadali najczęściej, że przyjmowali owe substancje kilka razy (**SP 7-8- 1%, SPP- 5%**) lub raz w życiu (**SP 7-8- 1%, SPP- 3%**).

Jeżeli chodzi o subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy, to uczniowie w większości **nie wiedzą czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku** (SP 4-6 – 78%; SP 7-8 – 67%, SPP- 64%). Jednakże, łącznie 3% uczniów klas 4-6 oraz **11%** uczniów klas 7-8 i już **21%** uczniów SPP twierdzi, że jest to **łatwe lub bardzo łatwe**. Natomiast **18%** uczniów klas 4-6 oraz **22%** uczniów klas 7-8 i **15%** uczniów SPP uważa, że jest to **raczej lub bardzo trudne**. Może to oznaczać, że ci uczniowie lub ich znajomi dokonywali już próby zakupu narkotyków lub dopalaczy.

Wykres 34. *Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?*

Zbadano również postawy i przekonania uczniów na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabelach poniżej.

Tabela 13. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 4-6.

Twierdzenia	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	16%	43%	17%	24%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	9%	13%	28%	50%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	72%	12%	3%	13%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	6%	5%	8%	81%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	8%	5%	20%	67%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	4%	26%	27%	43%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	3%	4%	11%	82%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	66%	22%	3%	9%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	5%	7%	28%	60%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	11%	6%	27%	56%

Tabela 14. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 7-8.

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	11%	40%	18%	31%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	12%	26%	24%	38%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	52%	21%	16%	11%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	6%	9%	28%	57%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	9%	19%	16%	56%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	10%	15%	27%	48%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	9%	6%	12%	73%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	66%	20%	7%	7%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	9%	15%	16%	60%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	26%	29%	30%	15%

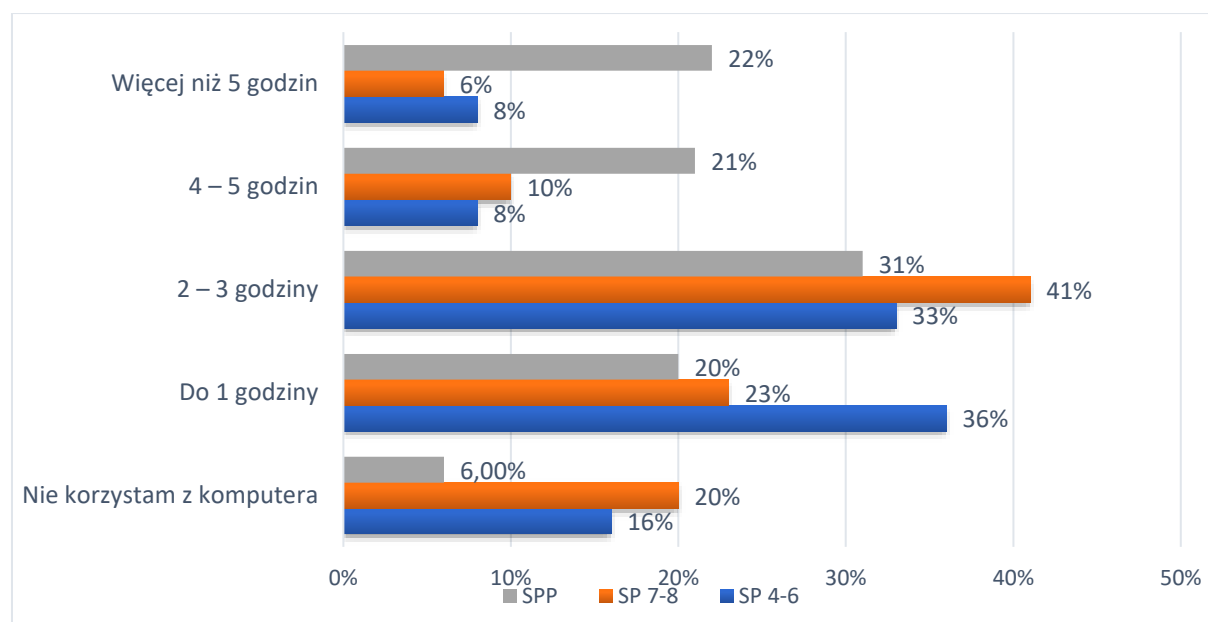
Tabela 15. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych SPP.

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	19%	38%	22%	21%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	17%	36%	26%	21%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	36%	28%	19%	17%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	11%	22%	26%	41%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	9%	10%	22%	59%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	3%	3%	13%	81%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	5%	6%	29%	60%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	66%	14%	8%	12%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	0%	8%	21%	71%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	26%	28%	24%	22%

Kolejnym badanym obszarem było uzależnienie od komputera/internetu. Większość uczniów spędza przed komputerem od dwóch do trzech godzin dziennie (SP 4-6 – 33%; SP 7-8 – 41%; SPP- 31%). Kolejno, uczniowie spędzają przed komputerem maksymalnie godzinę dziennie (SP 4-6 – 36%; SP 7-8 – 23%; SPP- 20%). Jednakże, 8% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 i 21% uczniów SPP deklaruje, że spędza przed komputerem od czterech do pięciu godzin, a 8% młodszych oraz 6% starszych uczniów SP i 22% uczniów SPP nawet więcej niż 5 godzin dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera jest dla nich jedyną formą spędzania czasu. Pozostałe 16% uczniów klas 4-6 i 20% uczniów klas 7-8 oraz 6% uczniów SPP deklaruje, że nie korzysta z komputera.

Uczniowie zostali poproszeni o określenie, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. Najbardziej popularnymi formami okazują się być gry komputerowe (SP 4-6 – 32%; SP 7-8 – 41%, SPP- 29%), nauka (SP 4-6 – 26%; SP 7-8 – 18%, SPP- 26%), strony internetowe ze śmiesznymi obrazkami i filmami (SP 4-6 – 15%; SP 7-8 – 5%, SPP- 14%), portale społecznościowe (SP 4-6 – 10%; SP 7-8 – 9%, SPP- 9%), aplikacje do rozmów typu Messenger, WhatsApp (SP 4-6 – 3%; SP 7-8 – 2%, SPP- 2%), zakupy (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 2%, SPP- 3%). Uczniowie wskazują również na inne (SP 4-6 – 3%; SP 7-8 – 9%, SPP- 14%) formy spędzania czasu przed komputerem takie np. słuchanie muzyki, oglądanie seriali.

Wykres 35. Częstotliwość korzystania z komputera.

Łącznie **83% uczniów klas 4-6 oraz 78% uczniów klas 7-8, a także 65% uczniów SPP deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki**. Aczkolwiek, spora część uczniów, szczególnie starszych przyznaje, że **odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 18%, SPP- 26%)**. Jednocześnie relatywnie niewielka grupa uczniów stwierdziła, że **korzystanie z komputera jest dla nich na tyle istotne, że brak takiej możliwości odczuli by bardzo negatywnie (SP 4-6– 9%; SP 7-8 – 4%, SPP- 9%)**.

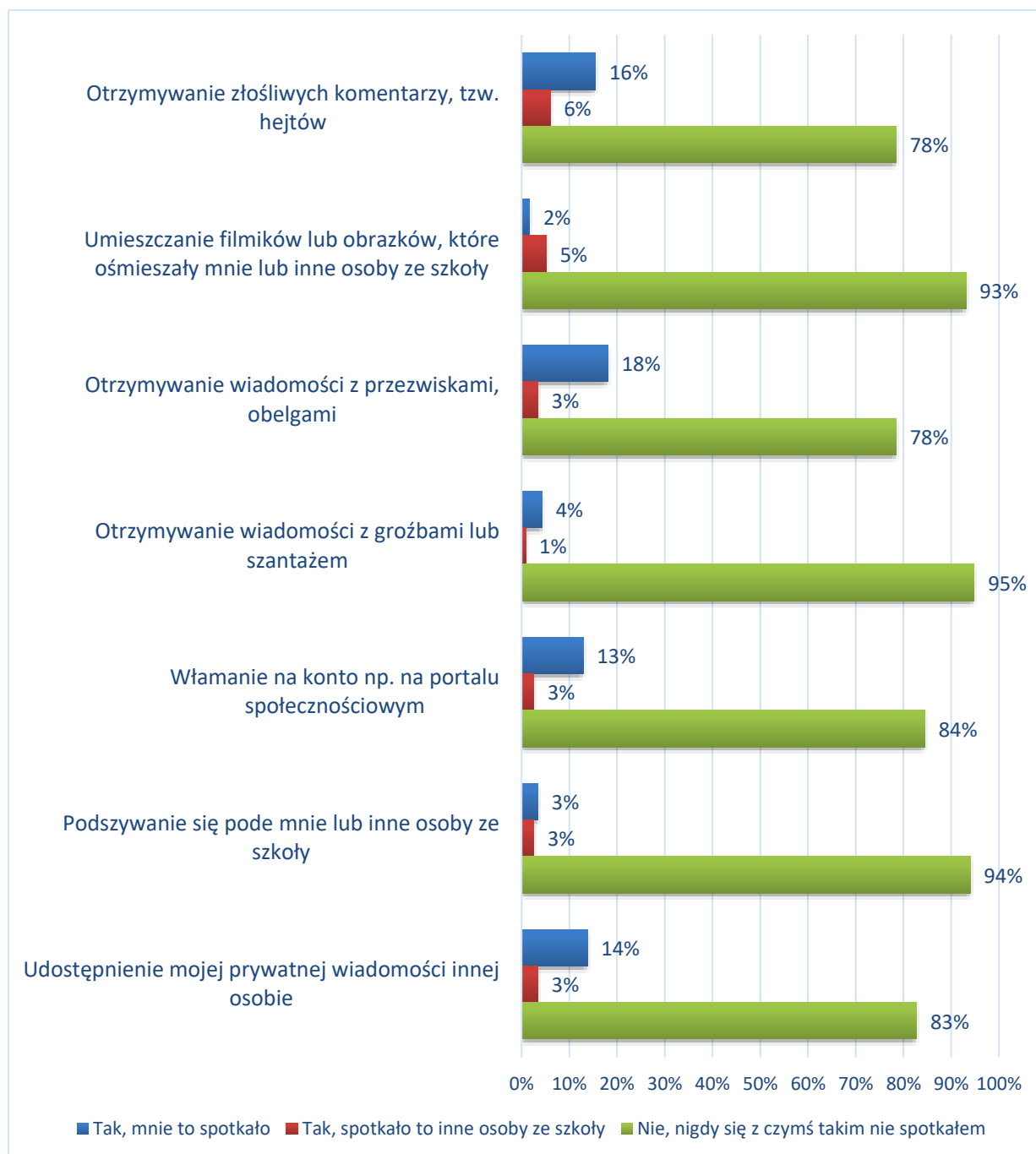
Wyniki badań wskazują, że dzieciom i młodzieży w Gminie Reszel nie są obce zjawiska takie, jak ośmieszanie czy nękanie drugiej osoby za pośrednictwem internetu.

16% uczniów klas 4-6, a także 34% uczniów klas 7-8 SP i 48% uczniów SPP doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie równie często **otrzymywali wiadomości z obelgami i przezwiskami (SP 4-6 – 18%; SP 7-8- 30,5%; SPP- 40%)**, a nawet z groźbami i szantażem (SP 4-6 – 4%; SP 7-8- 5%; SPP- 14%). Padali też ofiarami udostępniania ich prywatnej wiadomości innej osobie (SP 4-6 – 14%; SP 7-8- 38%; SPP- 36%), włamań na konto na portalu społecznościowym (SP 4-6 – 13%; SP 7-8- 19,5%; SPP- 21%), umieszczania filmików lub zdjęć w sieci, które ośmieszały ich lub ich znajomych ze szkoły (SP 4-6 – 2%; SP 7-8 – 10%; SPP- 10%) oraz podszywania się po nich lub pod ich znajomych ze szkoły (SP 4-6 – 3%; SP 7-8 – 10%; SPP- 12%).

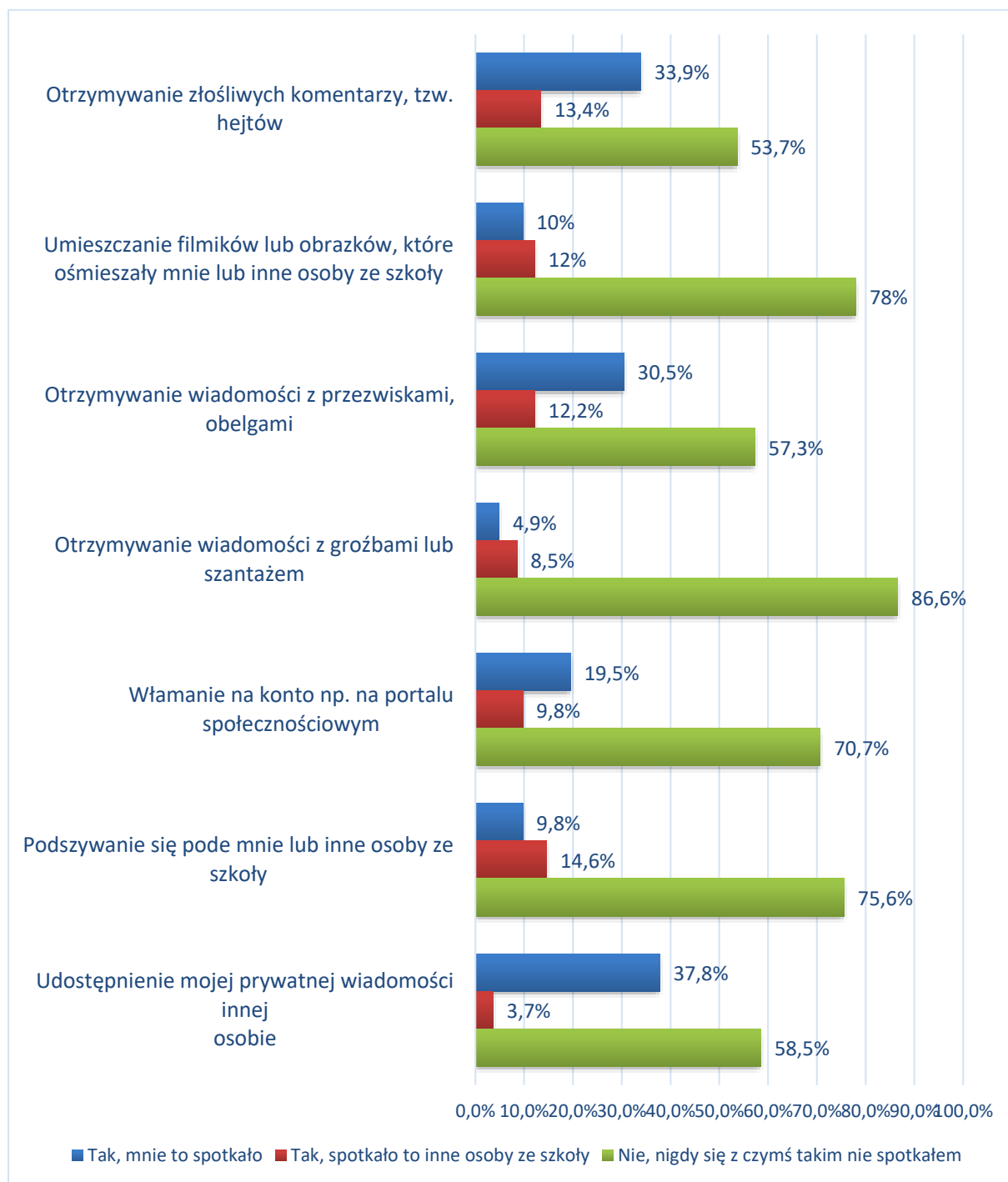

Wykres 36. Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6.

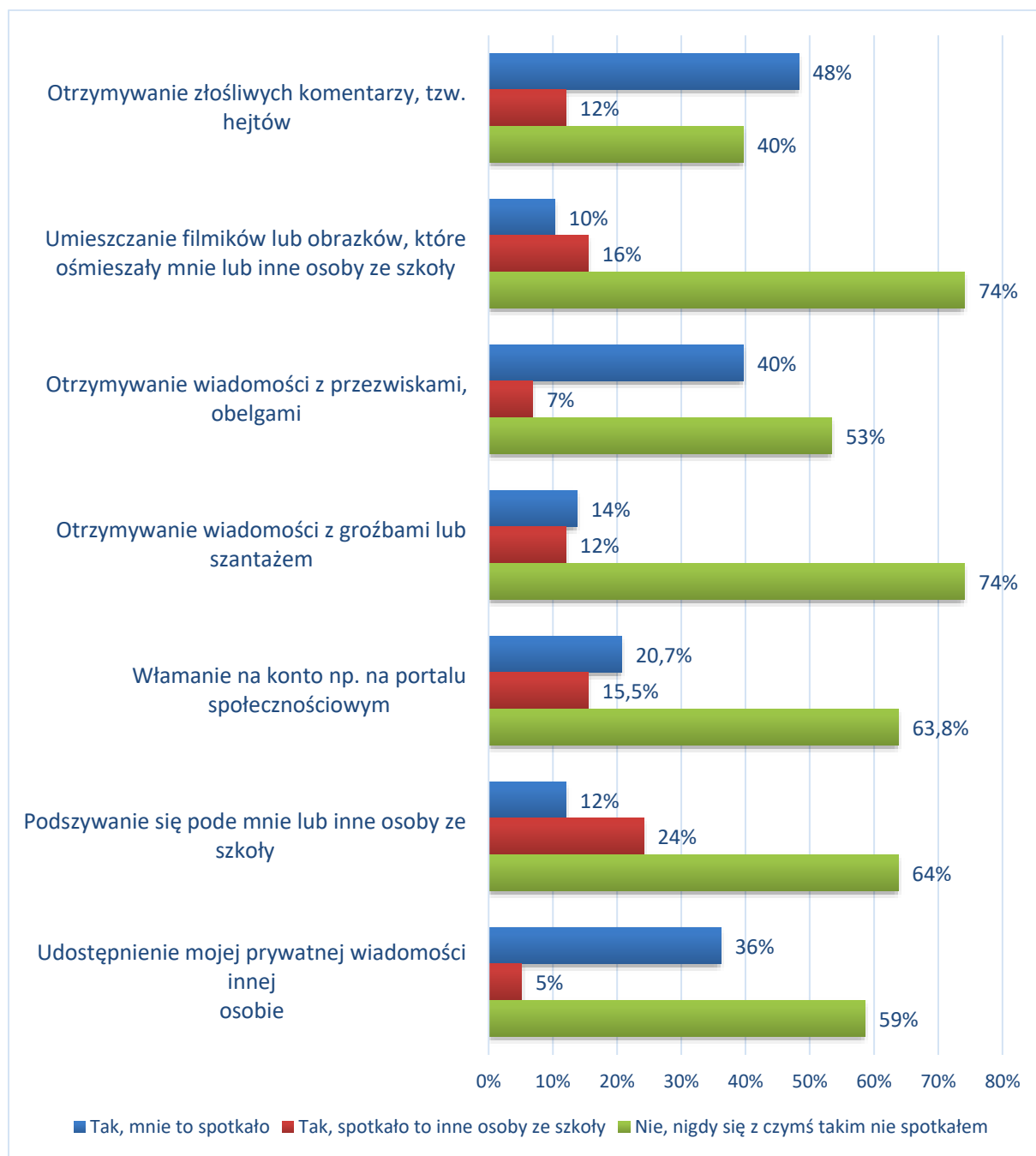

Wykres 37. Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8.

Wykres 38. Styczność z cyberprzemocą- SPP.

Następnym badanym obszarem był kontakt młodych mieszkańców gminy Reszel z grami hazardowymi. **Większość uczniów nie korzystała nigdy z formy „rozrywki” jaką jest gra na automatach** (SP 4-6 – 87%; SP 7-8 – 73%, SPP- 67%). Aczkolwiek, **ogólny odsetek uczniów, którzy mieli kontakt z grą na automatach jest znaczący** (SP 4-6 – 13%; SP 7-8 – 27%, SPP- 33%).

Internetowe gry „na pieniądze” są wśród młodzieży Gminie Reszel są mniej popularne, co gry na automatach. **97% młodszych i 80% starszych uczniów szkół podstawowych a także 79% uczniów szkół ponadpodstawowych nie ma doświadczenia z taką formą rozrywki.** Jednakże, **3% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 i 21% uczniów SPP grało już w gry internetowe**, w których można wygrać pieniądze (np. poker).

Przeprowadzone ankiety wśród uczniów Gminy Reszel pozwalają przyjrzeć się dokładniej również nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W pierwszej kolejności uczniom wyjaśniono, czym jest przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) oraz psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Następnie zostali zapytani, o to, jakiego rodzaju przemocy doświadczyli w szkole ze strony rówieśników.

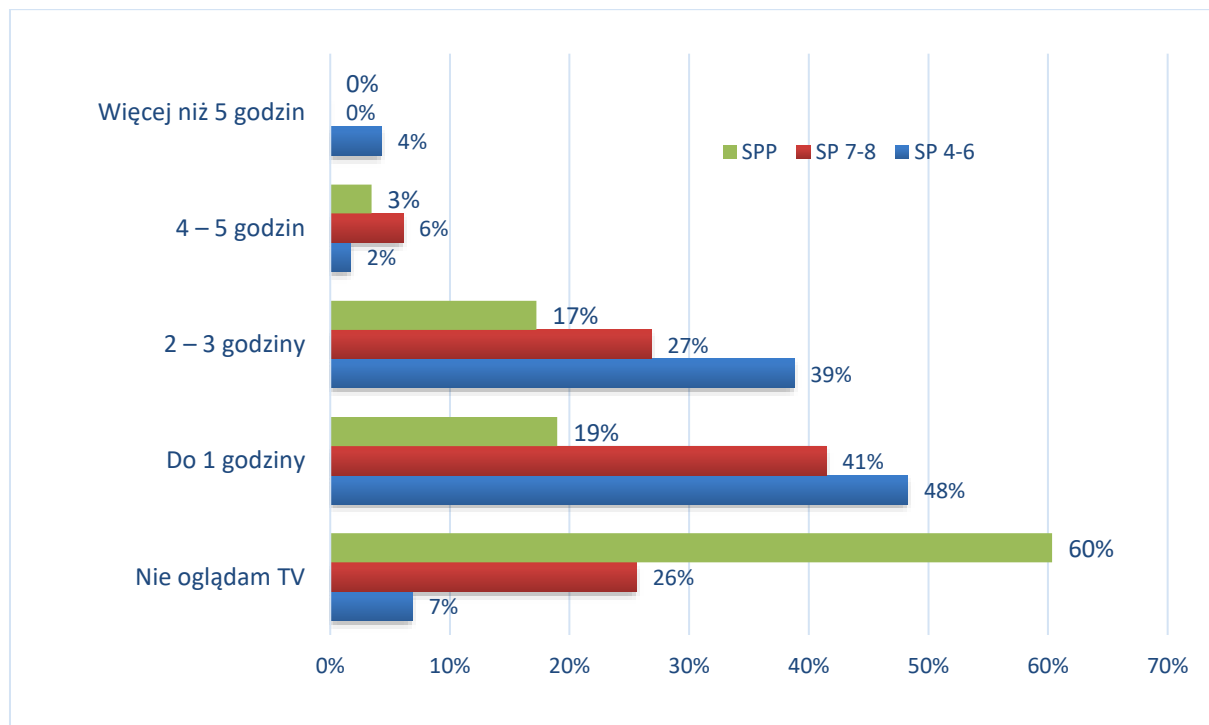
Jak wynika z przeprowadzonych badań ponad połowa badanych uczniów doświadcza przemocy w szkole ze strony rówieśników. Jeżeli chodzi, o **młodszych uczniów SP, to 67% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy rówieśniczej w szkole, 18% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 16% z nich doświadczyło przemocy psychicznej, a 4% doświadczyło innych niż wskazane form przemocy.** W przypadku starszych uczniów SP, **51% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 23% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 29% przemocy psychicznej, a 6% innej formy przemocy.** Natomiast uczniowie szkół ponadpodstawowych deklarują: **66% z nich nigdy nie doświadczyło przemocy w szkole ze strony innych uczniów, 9% z nich doświadczyło przemocy fizycznej, 22% przemocy psychicznej, a 10% innej formy przemocy.** Uzyskane wyniki wskazują, że pewien odsetek uczniów doświadcza ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole zarówno przemocy fizycznej, jak i psychicznej.

W kolejnym pytaniu **66%** uczniów klas 4-6 oraz **51%** uczniów klas 7-8 i **81%** uczniów SPP deklaruje, że **nie są ofiarami przemocy ze strony innych uczniów**. Część uczniów przyznaje, że **kilka razy w roku** (SP 4-6 – 19%; SP 7-8 – 23%; SPP- 5%) oraz **kilka razy w miesiącu** (SP 4-6 – 7%; SP 7-8 – 15%, SPP- 5%) doświadczają w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Pewna część uczniów deklaruje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole **kilka razy w tygodniu** (SP 4-6 – 6%; SP 7-8 – 11%, SPP- 5%) lub **nawet codziennie** (SP 4-6 – 2%; SPP- 3%).

W przeprowadzonej ankiecie zbadano również, w jaki sposób czas wolny spędzają uczniowie szkół podstawowych na terenie Gminy Reszel.

Jak wynika z przeprowadzonych badań uczniowie znaczą część swojego czasu przeznaczają na oglądanie telewizji. Najwięcej **uczniów spędza przed telewizorem około godziny dziennie** (SP 4-6: **48%**, SP 7-8: **41%**, SPP- **19%**). Jednakże, znaczna część uczniów ogląda telewizję nawet **od 2 do 3 godzin dziennie** (SP 4-6: **39%**, SP 7-8: **27%**, SPP- **17%**). Relatywnie niewielki odsetek uczniów **ogląda telewizję powyżej 4 godzin dziennie** (SP 4-6: **6%**, SP 7-8: **6%**, SPP- **3%**).

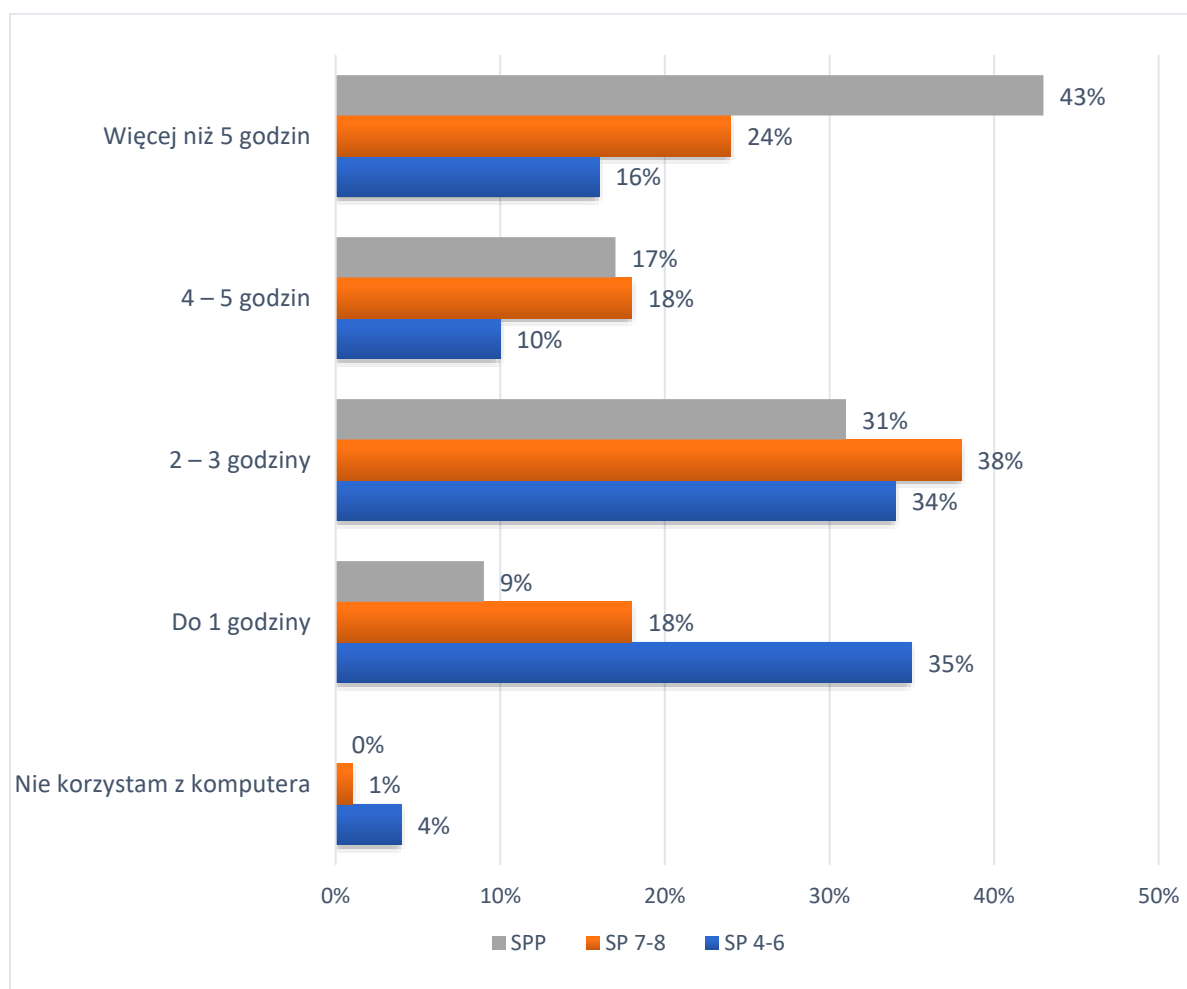
Wykres 39. Ile czasu dziennie przeznaczasz na oglądanie telewizji?

Wśród **najczęściej** oglądanych programów uczniowie wymieniają **filmy i/lub serie** (SP 4-6: 60%, SP 7-8: 50 %, SPP- 22%), a także **programy dokumentalne i edukacyjne** (SP 4-6: 7%, SP 7-8: 4%, SPP- 3%) oraz **programy rozrywkowe** (SP 4-6: 7%, SP 7-8: 4%, SPP: 2%) oraz **wiadomości oraz serwisy informacyjne** (SP 4-6: 6%, SP 7-8: 2%; SPP- 7%). Pewien odsetek uczniów deklaruje, że **nie ogląda telewizji** (SP 4-6: 4%, SP 7-8: 24%, SPP: 57%).

Następnie zapytano uczniów ile czasu dziennie korzystają z telefonu. Jak się okazuje, **34% uczniów klas 4-6 oraz 38% uczniów klas 7-8 i 31% uczniów SPP korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie**. Niepokój budzi fakt, iż **26% uczniów klas 4-6 oraz aż 42% uczniów klas 7-8 i 60% uczniów SPP deklaruje, że korzysta z telefonu 4 i więcej godzin dziennie**. Kolejno, uczniowie w ten sposób spędzają czas **około godziny** (SP 4-6: 35%, SP 7-8: 18%; SPP: 9%). Nieznaczny odsetek uczniów przyznaje, że nie korzysta z telefonu: SP 4-6: 4%, SP 7-8: 1%.

Wykres 40. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?

Korzystając z telefonu uczniowie **najczęściej spędzają czas na czatach oraz portalach społecznościowych (SP 4-6: 25%, SP 7-8: 30%; SPP- 33%), a także oglądając czytając e-booki (SP 4-6: 18%, SP 7-8: 13%, SPP- 5%) oraz korzystając z różnego rodzaju aplikacji (SP4-6: 10%, SP 7-8: 12%; SPP: 9%).** Część uczniów używa **telefonu do oglądania śmiesznych filmików i obrazków (SP 4-6: 6%, SP 7-8: 7%, SPP: 12%)** lub też **sluchania muzyki (SP 4-6: 1%, SP 7-8: 1%; SPP: 3%)**

Jak wynika z deklaracji uczniów, ich rodzice najczęściej wiedzą, w jaki sposób spędzają czas wolny. 56% uczniów młodszych klas oraz 28% uczniów starszych klas SP i 26% uczniów SPP deklaruje, że ich rodzice zawsze wiedzą, co robią w wolnym czasie. Poza tym, 31% uczniów klas 4-6 oraz 51% uczniów klas 7-8 i 66% uczniów SPP przyznaje, że ich rodzice zwykle wiedzą, w jaki sposób spędzają oni czas wolny. Wynika z tego, że uczniowie ci podlegają najczęściej kontroli rodziców. Pozostali uczniowie odpowiedzieli, że ich rodzice czasami wiedzą (SP4-6: 9%, SP 7-8: 15%; SPP: 7%) lub też nigdy nie wiedzą (SP 4-6: 3%; SP 7-8: 6%; SPP- 2%), co robią wolnym czasie.

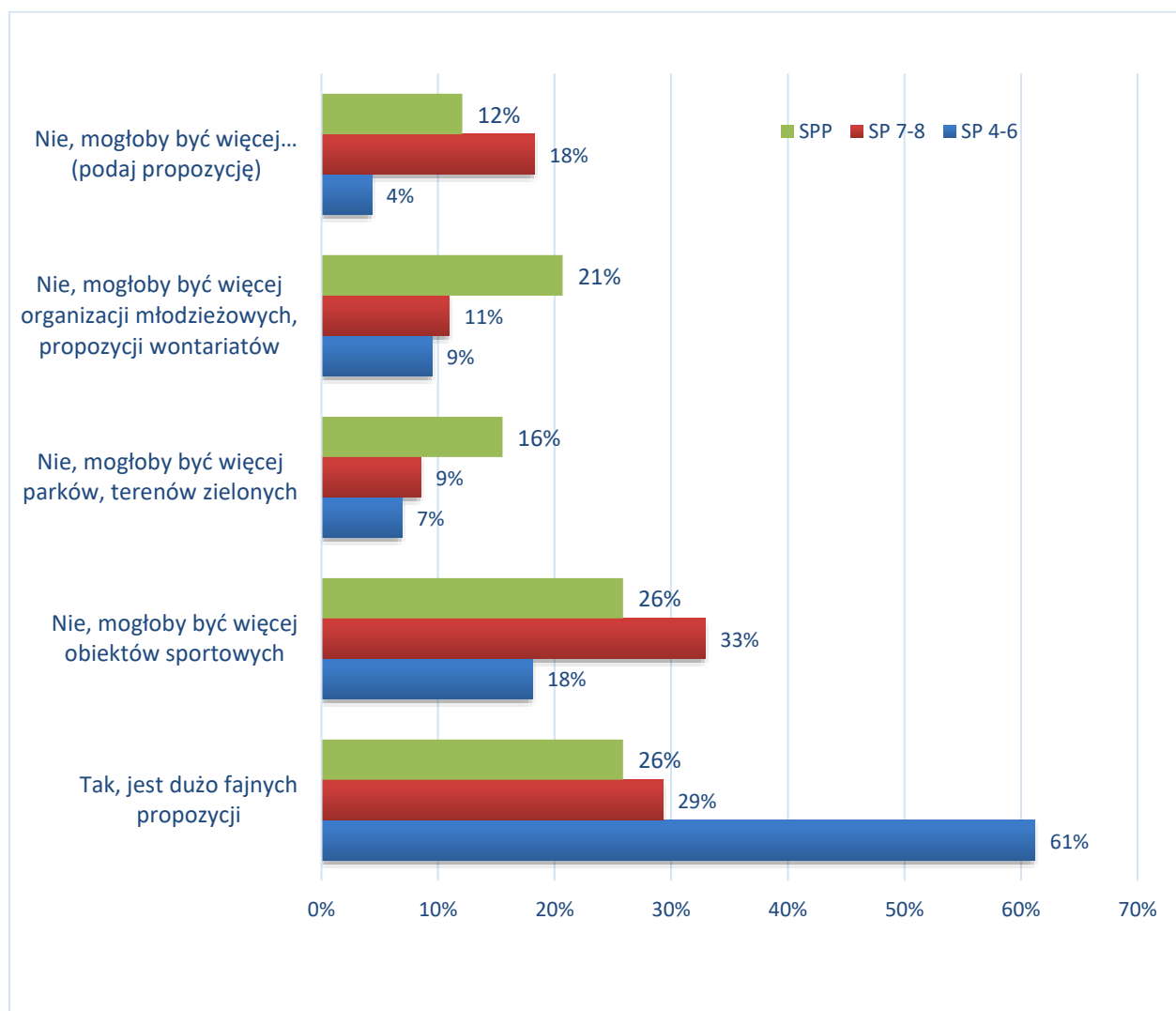
Uczniowie z Gminy Reszel **najczęściej spędzają czas wolny w towarzystwie rodziny (SP4-6: 50%, SP 7-8: 18%; SPP: 14%)** lub też **w samotności (SP 4-6: 14%, SP 7-8: 22%; SPP: 28%).** Część uczniów spędza ten czas **ze znajomymi z klasy/szkoły (SP 4-6: 20%, SP 7-8: 33%; SPP: 14%)** albo **ze znajomymi spoza klasy/szkoły (SP 4-6: 13%, SP 7-8: 20%; SPP: 36%),** czy też z **innymi osobami** niż wymienione w ankiecie (SP 4-6: 3%, SP 7-8: 7%; SPP- 9%).

Nowe Horyzonty

Znaczny odsetek badanych uczniów z Gminy Reszel uważa, że w okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania czasu wolnego: SP 4-6: 61%, SP 7-8: 29%; SPP: 26%. Jednakże 18% uczniów klas 4-6 oraz 33% uczniów klas 7-8 i 26% uczniów SPP uważa, że w okolicy powinno być więcej obiektów sportowych a 7% uczniów klas 4-6 i 9% uczniów klas 7-8 oraz 16% uczniów SPP, że mogłoby być więcej terenów zielonych. Z kolei 9% uczniów młodszych klas i 11% starszych klas oraz 21% najstarszych badanych uczniów wskazuje, że brakuje organizacji młodzieżowych oraz propozycji wolontariatów. Uczniowie mieli również możliwość przedstawienia swoich propozycji. Najczęściej wskazywali, że w okolicy brakuje skate parków, placów zabaw, basenu czy zajęć dla dzieci i młodzieży.

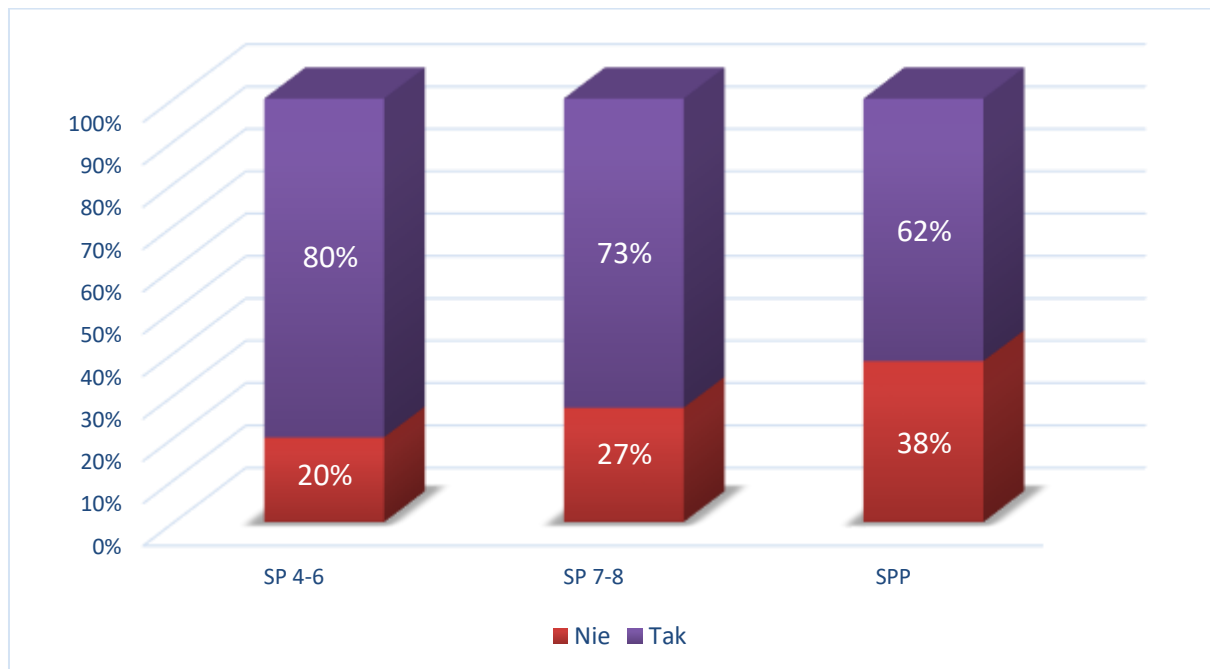
Wykres 41. Czy uważasz, że w Twojej okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu? Jeśli nie to, co mogłoby być lepiej?

Uczniowie zostali zapytani także o posiadane pasje- w większości przyznają, że je posiadają (SP4-6: 80%, SP 7-8: 73%; SPP: 62%), wskazując na różnorodne zajęcia, w tym np. rysowanie, szkicowanie, gry na instrumentach czy dyscypliny sportowe.

Wykres 42. Czy masz pasję- coś, co lubisz robić i kiedy to robisz nie czujesz, że mija Ci czas?

2.4. Podsumowanie części diagnostycznej

2.4.1. Podsumowanie badań ankietowych

1. Podstawowe problemy środowiskowe w opinii mieszkańców Gminy Reszel.

a) Problem nadużywania alkoholu jest na niskim poziomie ryzyka. Większość badanych mieszkańców dość rzadko spożywa alkohol, nie należy jednak bagatelizować faktu, że nieco ponad 1/3 pije alkohol kilka razy w miesiącu lub częściej. Badani deklarują w większości, iż jednorazowo nie spożywają znacznych ilości alkoholu. Wiedza na temat szkodliwości spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców na średnim poziomie.

b) Palenie wyrobów tytoniowych jest wśród mieszkańców Gminy Reszel zauważalnym problemem. Nieco ponad połowa mieszkańców (54%) przyznaje się do palenia wyrobów tytoniowych okazjonalnie lub nałogowo. Poziom wiedzy na temat szkodliwości palenia zarówno papierosów, jak i e-papierosów jest wśród mieszkańców na wysokim poziomie. Zdecydowana większość mieszkańców zdaje sobie sprawę, że palenie e-papierosów jest równie lub też bardziej szkodliwe, co palenie zwykłych papierosów.

c) Zażywanie narkotyków lub dopalaczy na terenie Gminy Reszel wydają się być na niskim poziomie ryzyka- 4% twierdzi, że zna w bliskim otoczeniu osoby zażywające substancje odurzające. Najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród społeczności lokalnej jest marihuana i haszysz. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania owych substancji, to zdecydowana większość twierdzi, że nie wie gdzie można nabyć tego typu substancje.

d) Problemem środowiskowym jest także przemoc w rodzinie. Prawie 1/5 badanych twierdzi, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie lub podejrzewa, że tak się dzieje. Wśród mieszkańców Gminy Reszel zauważalny jest średni poziom świadomości na temat specyfiki przemocy. Poza tym, nieznaczny odsetek badanych posiada wiedzę na temat instytucji, do których należy się zwrócić, by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy w rodzinie.

e) Problemem w środowisku lokalnym Gminy Reszel jest również uzależnienie od komputerów i Internetu. Zdecydowana większość mieszkańców (82%) ocenia, że jest to bardzo lub dość powszechne zjawisko w ich najbliższym otoczeniu.

f) Badanie wykazało, że również cyberprzemoc stanowi dla lokalnej społeczności zauważalny, aczkolwiek nie nagminny problem. Prawie 1/5 mieszkańców (17%) Gminy Reszel deklaruje,

że ma w swoim otoczeniu osoby, które padły ofiarami przestępstwa internetowego lub też podejrzewa, że tak się dzieje.

g) Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Reszel jest na średnim poziomie ryzyka- 39% badanych ocenia, że jest do bardzo lub dość powszechne zjawisko w ich środowisku lokalnym. Niewielu mieszkańców posiada wiedzę na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu.

2. Wnioski dotyczące badań punktów sprzedaży alkoholu.

a) Ankieta wykazała, że stosunkowo dużo osób niepełnoletnich podejmuje próby zakupu napojów alkoholowych. Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Reszel deklarują, najczęściej że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia nie zdarzają się (30%) lub też zdarzają kilka razy w miesiącu (25%) oraz kilka razy w tygodniu (25%). Pozostali badani wskazali, że takie sytuacje mają miejsce kilka razy w roku (20%). Wobec tego, należy uznać, że próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie są podejmowane na terenie gminy dość często, jednak nie jest to problem nagminny.

b) Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach wydaje się być dość częstym zjawiskiem- 10% badanych stwierdziło, że takie przypadki zdarzają się kilka razy dziennie, tyle samo- 10 %, że kilka razy w tygodniu i taki sam odsetek- 10% wskazał, że kilka razy w roku, a 5%, że kilka razy w miesiącu. Pozostali respondenci (65%) odpowiedzieli, że takie przypadki nie zdarzają się nigdy.

c) Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż zdecydowana większość sprzedawców bardzo odpowiedzialnie podchodzi do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, a zdecydowana większość poważnie traktuje ten zakaz.

d) Większość mieszkańców uważa, że w ich okolicy znajduje się odpowiednia ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Jednocześnie, 100% badanych sprzedawców oceniło funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu, jako raczej i bardzo dobrą.

3. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

a) Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych osób eksperymentujących z alkoholem, papierosami oraz substancjami psychoaktywnymi. Dodatkowo, jak wynika z przeprowadzonego badania ESPAD problem eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze, jest wśród uczniów znaczący.

b) Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Reszel jest na średnim poziomie ryzyka. Wraz z wiekiem rośnie odsetek osób sięgających po alkohol- 4% młodszych uczniów oraz już 22% starszych uczniów szkoły podstawowej a także aż 60% uczniów szkół ponadpodstawowych ma za sobą inicjację alkoholową. Jednakże, w porównaniu z wynikami badania ESPAD, młodzież z Gminy Reszel pije alkohol rzadziej niż ich rówieśnicy w badaniu ogólnopolskim. Wśród przyczyn sięgania po napoje alkoholowe dzieci i młodzież często wskazują na picie okazjonalne podczas spotkań ze znajomymi oraz towarzystwo rodziny, co wskazywać może na społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młode osoby.

c) Palenie tytoniu jest dość rozpowszechnionym i modnym nałogiem zwłaszcza wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. Badania wykazały, że pewien odsetek badanych młodych mieszkańców Gminy Reszel palił lub nadal pali wyroby papierosowe. Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 6% uczniów klas 4-6, 29% uczniów klas 7-8 oraz 47% uczniów szkół ponadpodstawowych. Uczniowie najczęściej wskazują, że palą podczas spotkań ze znajomymi. W porównaniu z badaniem ESPAD, palenie tytoniu przez uczniów szkół podstawowych jest na niższym poziomie w porównaniu z uczniami w badaniu ogólnopolskim. Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych.

d) Jak wynika z badań zażywanie substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze staje się wśród młodzieży na terenie Gminy Reszel dość zauważalnym problemem. Do zażywania narkotyków i/lub dopalaczy kiedykolwiek w życiu przyznaje się zauważalny odsetek zwłaszcza najstarszych badanych uczniów. Z badań wynika, że tylko najmłodsi uczniowie nie przejawiają problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

e) Kolejnym zauważalnym problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy (zarówno fizycznej, jak i psychicznej), z jakimi młodzi ludzie spotykają się

w środowisku rówieśniczym. Niektórzy z uczniów nawet na co dzień doświadczają przemocy fizycznej oraz psychicznej ze stronnych swoich kolegów i koleżanek w szkole.

f) Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera, telefonu komórkowego czy na oglądaniu telewizji. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób nawet powyżej 5 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu.

g) Już 16% uczniów klas 4-6 oraz 33% uczniów klas 7-8 i 48% uczniów szkół ponadpodstawowych doświadczyło zjawiska „hejtowania” w przestrzeni internetowej. Uczniowie padali również ofiarami wielu innych działań z zakresu cyberprzemocy.

h) Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych. Również internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży.

i) Jak wynika z przeprowadzonych badań część badanych uczniów nie potrafi zagospodarować swojego czasu wolnego. Uczniowie często spędzają czas wolny przed telewizorem, komputerem czy korzystając ze smartfonów, przeznaczając go na oglądanie filmów, seriali, korzystanie z portali społecznościowych, rzadko kiedy na naukę, czy programy dokumentalne, informacyjne. Większość badanych uczniów przyznaje, że w okolicy brakuje atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego, takich jak obiekty sportowe, tereny zielone, organizacje młodzieżowe.

2.4.2. Analiza SWOT

To jedna z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weaknesses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Analiza SWOT przeważnie wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Diagnoza i ocena szans oraz zagrożeń, wynikających z otoczenia, oraz potencjału wewnętrznego stanowi zbiór informacji na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Reszel przedstawia zamieszczona na kolejnych stronach.

Tabela 16. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, • regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, • promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, • aktywna działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej, • aktywna działalność Miejskiego Centrum Kultury, • aktywna działalność Klubu Seniora, • aktywna działalność Klubu Integracji Społecznej, • aktywna działalność Środowiskowego Domu Samopomocy, • funkcjonowanie grupy samopomocowej AA na terenie gminy, • wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej i profesjonalne przygotowanie do pracy z osobami wymagającymi wsparcia,	• brak mieszkań chronionych, • ujemne saldo migracji, • brak żłobka, • ujemny przyrost naturalny, • wskaźnik bezrobocia, • niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z peryferyjnego położenia, • problem bezdomności, • mała liczba pracowników posiadających kompetencje do prowadzenia zajęć z dziećmi i młodzieżą na salach gimnastycznych, w świetlicach wiejskich, • niski poziom wykształcenia mieszkańców, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w gminie, • niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży, • zbyt niskie wynagrodzenie pracowników, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • brak dostępu do zajęć edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy,

- wykwalifikowani członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA,
- niedostatecznie rozwinięta działalność wolontarystyczna.
- dostępność gminnego przedszkola,
- dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie gminy,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy (Straż Miejska, Policja, jednostki OSP),
- dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy,
- zapewnienie posiłków dzieciom z terenu Gminy,
- efektywna praca asystenta rodziny,
- przeważająca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- szeroka promocja gminy,
- dostępność komunikacyjna (drogi wojewódzkie i powiatowe),
- funkcjonowanie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego,
- system stypendialny dla dzieci,
- kontrola punktów sprzedaży alkoholu na zadawalającym poziomie.

SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, - możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, - działalność mieszkańców w stowarzyszeniach, - działania gminy wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, - rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, - możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, - wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, - rozwój i modernizacja bazy oświatowej; - rozwój i modernizacja bazy rekreacyjno-sportowej,	- wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, - rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa (problem o charakterze globalnym) i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki, - zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, - niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, - kryzys gospodarczy w Polsce i na świecie, - wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, - występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, - ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji, - zjawisko przemocy w rodzinie,

- odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim,
- niska popularność narkotyków i dopalaczy wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów klas 4-6,
- stopniowy spadek ogólnej liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- zjawisko przemocy rówieśniczej w szkołach,
- uzależnienie od komputera i nowych technologii,
- zjawisko cyberprzemocy,
- popularność wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców gminy,
- rosnąca wraz z wiekiem popularność substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy) wśród uczniów.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL NA LATA 2021-2024

3.1. Misja i prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Reszel jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Reszel pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2025, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- misję gminy- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Misja gminy Reszel na lata 2021-2025 brzmi:

**Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom Gminy Reszel,
zwłaszcza poprzez przeciwdziałanie patologiom społecznym i marginalizacji społecznej,
a także wsparcie środowisk lokalnych.**

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w gminie Reszel. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

1. Doskonalenie systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- ✓ utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- ✓ wzrost izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych;
- ✓ promowanie pomocy sąsiedzkiej i idei wolontariatu;
- ✓ promowanie funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych.

2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu ubóstwem, uzależnieniami oraz bezrobociem

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- ✓ utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- ✓ konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

3. Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz wspomaganie rodziny

Prognozuje się:

- ✓ stałe potrzeby rodzin dysfunkcyjnych w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej;
- ✓ potrzebę wsparcia rodzin przez asystenta rodziny;
- ✓ występowanie zjawiska przemocy w rodzinie i potrzebę jego minimalizacji;
- ✓ potrzebę specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jego przeciwdziałania;
- ✓ stałe zapotrzebowanie na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- ✓ brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy;
- ✓ potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju;
- ✓ popularyzację rodzin wspierających;
- ✓ wzmacnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny.

4. Wspieranie rozwoju środowisk lokalnych

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się średniej aktywności społecznej mieszkańców gminy;
- ✓ utrzymywanie się średniego poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy;
- ✓ wzrost zjawiska cyberprzemocy i potrzebę jego zapobiegania.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań, a zatem strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym gminy.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy Reszel poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Wdrożenie strategii ma na celu:

- ✓ poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych w gminie,
- ✓ wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- ✓ zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ✓ zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- ✓ integrację i aktywizację społeczną mieszkańców gminy.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3.2. Realizacja strategii

3.2.1. Cele i kierunki działań

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel* na lata 2021 - 2025 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

1. CEL STRATEGICZNY: Doskonalenie systemu wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą

I CEL OPERACYJNY: Aktywizacja społeczna osób starszych oraz zapewnienie im odpowiedniego wsparcia i opieki

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększanie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych;
- Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej;
- Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach chronionych;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz seniorów;
- Organizacja wydarzeń oraz podejmowanie działań promujących integrację wewnątrz i między pokoleniową;
- Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów;
- Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się” pozwalających na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym zawodowym;
- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- Praca socjalna z osobami starszymi.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom starszym;
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób starszych;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;

- ✓ liczba osób starszych, którym udzielono wsparcia zatrudnionego w OPS opiekuna;
- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi na rzecz seniorów.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, ośrodek zdrowia

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Tworzenie osobom niepełnosprawnym oraz dotkniętym długotrwałą chorobą warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Pomoc finansowa i rzeczowa dla osób niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą, a także ich rodzinom i opiekunom;
- Zintegrowane działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób dotkniętych długotrwałą chorobą oraz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- Organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji;
- Działalność wolontarystyczna na rzecz osób niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą;
- Umożliwianie osobom niepełnosprawnym oraz dotkniętym długotrwałą chorobą aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej gminy;
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba działań podjętych wspólnie z organizacjami pozarządowymi;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu z powodu długotrwałej choroby;
- ✓ liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia zatrudnionego w OPS opiekuna;
- ✓ liczba osób długotrwale chorych, którym udzielono wsparcia zatrudnionego w OPS opiekuna;
- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy niepełnosprawnym i przewlekle chorym;
- ✓ liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- ✓ ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ liczba inicjatyw skierowanych do osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel– Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PUP, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

2. CEL STRATEGICZNY: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu ubóstwem, uzależnieniami oraz bezrobociem

I CEL OPERACYJNY: Bezpieczeństwo socjalne osób ubogich

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- Coroczna ocena zasobów pomocy społecznej;
- Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;

- Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);
- Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze oraz bezdomnych

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa,
- ✓ liczba dzieci z osób ubogich, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych;
- ✓ liczba kontraktów socjalnych;
- ✓ liczba działań podejmowanych na rzecz osób ubogich;
- ✓ liczba dzieci z rodzin ubogich, które dożywiano w trakcie nauki w szkole.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościoł

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY: Zapobieganie uzależnieniom oraz pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Reszel;
- Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczające alternatywnych form spędzania wolnego czasu;

- Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;
- Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;
- Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;
- Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej;
- ✓ liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych;
- ✓ liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień,
- ✓ liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych,
- ✓ liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Gminy, jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy, jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

III. CEL OPERACYJNY: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia oraz eliminowanie jego negatywnych skutków

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Stałe monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Udostępnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet;
- ✓ liczba bezrobotnych długoterminowych;
- ✓ liczba bezrobotnych bez wykształcenia średniego;
- ✓ liczba bezrobotnych poniżej 25 r.ż.;
- ✓ liczba bezrobotnych niepełnosprawnych;
- ✓ liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych;
- ✓ liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia;
- ✓ liczba osób bezrobotnych, które skierowano na zajęcia w Klubie Integracji Społecznej;
- ✓ liczba usług wspierających aktywizację zawodową.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS, PUP,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

IV. CEL OPERACYJNY: Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Przeciwdziałanie zagrożeniu utraty mieszkań;
- Wspieranie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym problemem bezdomności;
- Stały monitoring problemu bezdomności;
- Organizacja i finansowanie usług wspierających aktywizację zawodową;
- Zapewnienie ciepłego posiłku, odzieży, miejsca w noclegowni;
- Współpraca pomiędzy instytucjami i służbami publicznymi na rzecz pomocy osobom bezdomnym;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezdomnych, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności;
- ✓ liczba przyznanych dodatków, zasiłków celowych z przeznaczeniem na dofinansowanie wydatków na czynsz
- ✓ liczba przedsięwzięć na rzecz osób bezdomnych;
- ✓ liczba osób, którym udało się wyjść z bezdomności;
- ✓ liczba akcji monitorujących problem bezdomności;
- ✓ liczba zawartych kontraktów socjalnych;
- ✓ liczba wydanych posiłków;
- ✓ liczba osób skierowanych do noclegowni.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

3. CEL STRATEGICZNY: Zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz wspomaganie rodziny

II CEL OPERACYJNY– Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na terenie gminy Reszel,
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie;
- Wzmacnianie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznym narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc;
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba założonych Niebieskich Kart;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie;

- ✓ liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy w rodzinie;
- ✓ liczba akcji społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodki zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY – Stworzenie efektywnego systemu wspomagania rodziny

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;
- Systematyczna współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej;
- Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę);
- Kontynuowanie, wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;

- Wsparanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niewydolnych wychowawczo.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- ✓ liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa;
- ✓ liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- ✓ liczba dzieci korzystających z zajęć świetlicowych;
- ✓ liczba rodzin objętych pracą Asystenta rodziny;
- ✓ liczba imprez o charakterze kulturalnym;
- ✓ liczba projektów przeprowadzonych w świetlicach wiejskich
- ✓ liczba klubów i stowarzyszeń sportowych.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, ośrodek zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół,

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

4. CEL STRATEGICZNY: Wsparanie rozwoju środowisk lokalnych

I CEL OPERACYJNY: Dalszy rozwój integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców w kierunku budowy społeczeństwa obywatelskiego gminy

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;
- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;

- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych;
- Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zjawisku cyberprzemocy oraz pomoc ofiarom cyberprzemocy;
- Kulturowanie tradycji i rozwijanie twórczości ludowej (działalność Kół Gospodyń Wiejskich, spotkania integracyjne seniorów);
- Wspieranie działalności grup młodzieżowych.

Wskaźniki monitorujące (roczne):

- ✓ liczba organizacji pozarządowych, z którymi współpracuje samorząd;
- ✓ liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;
- ✓ liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat;
- ✓ liczba lokalnych stowarzyszeń.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel – Rada Miasta, jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Miasta, jako organ wykonawczy, MOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3.2.2. Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie sprawozdań w zakresie:

- 1) Ocena zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Reszel oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Reszel;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Reszel;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Reszel;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu, jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Wskazane, aby ewaluacja końcowa została przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki stanowiły podstawę do jej aktualizacji na kolejne lata.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów)
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii)
- trafności - czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiednią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

3.2.3. Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2021- 2025 będą: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak art. sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 500 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Tabela 1. Przestępstwa na terenie gminy.	15
Tabela 2. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem substancji psychoaktywnych.....	15
Tabela 3. Pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	26
Tabela 4. Główne przyczyny przyznawania świadczeń pomocy społecznej przez MOPS w gminie Reszel w latach 2017-2019- liczba rodzin	27
Tabela 5. Liczba bezrobotnych w latach 2017-2019- dane z PUP.....	29
Tabela 6. Liczba posiedzeń GKRPA.....	36
Tabela 7. Działalność Podkomisji Interwencyjno- motywującej.	36
Tabela 8. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.	41
Tabela 9. Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.....	43
Tabela 10. Zgodność z twierdzeniami na temat alkoholu- dorośli mieszkańcy.....	47
Tabela 11. Przekonania dotyczące przemocy.....	56
Tabela 12. Liczebność badanej grupy- uczniowie.....	63
Tabela 13. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 4-6.....	71
Tabela 14. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych w klasach 7-8.....	72
Tabela 15. Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych SPP.	73
Tabela 16. Analiza SWOT.	89

Nowe Horyzonty

Spis wykresów

Wykres 1. Ludność Gminy Reszel w rozbiciu na ekonomiczne grupy wiekowe.	8
Wykres 2. Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS.	26
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu ubóstwa w latach 2017-2019.	28
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu bezrobocia w latach 2017-2019.	30
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.	31
Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019.	32
Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017-2019.	34
Wykres 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Reszel z powodu alkoholizmu w latach 2017-2019.	37
Wykres 9. Wiek inicjacji alkoholowej- dorośli mieszkańcy.	44
Wykres 10. Częstotliwość spożywania alkoholu- dorośli mieszkańcy.	45
Wykres 11. Czy wie Pani/Pan gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu?	46
Wykres 12. Czy pali Pan/Pani papierosy lub e-papierosy?	48
Wykres 13. Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?	49
Wykres 14. Czy wie Pan/Pani gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	50
Wykres 15. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) uzależnione od leków?	50
Wykres 16. Jak ocenia Pan/Pani rozpowszechnienie uzależnienia od hazardu w Pana/Pani środowisku?	51
Wykres 17. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”), które padły ofiarą przestępstwa internetowego (np. włamania na konto, oszustwa, wyłudzenia, zniesławienia)?	52
Wykres 18. Przekonania dotyczące wychowania.	54
Wykres 19. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) doświadczające przemocy w rodzinie?	55
Wykres 20. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce"?	58
Wykres 21. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany"?	58
Wykres 22. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym"?	59
Wykres 23. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach"?	59
Wykres 24. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych"?	60
Wykres 25. Czy zgadza się Pani/ Pan z twierdzeniem: "Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne"?	60
Wykres 26. Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem: "Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu"?	61
Wykres 27. Jak czujesz się w swojej klasie?	63
Wykres 28. Czy kiedykolwiek próbowałeś alkoholu?	65
Wykres 29. Okoliczności inicjacji alkoholowej.	65
Wykres 30. Okoliczności inicjacji nikotynowej.	67
Wykres 31. Czy łatwo jest kupić papierosy, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?	68
Wykres 32. Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków lub dopalaczy?	69
Wykres 33. Rodzaj przyjmowanych substancji (pytanie wielokrotnego wyboru).	69
Wykres 34. Czy łatwo jest kupić narkotyki w Twoim środowisku?	70

Wykres 35. Częstotliwość korzystania z komputera.	74
Wykres 36. Styczność z cyberprzemocą: SP 4-6.	76
Wykres 37. Styczność z cyberprzemocą: SP 7-8.	77
Wykres 38. Styczność z cyberprzemocą- SPP.	78
Wykres 39. Ile czasu dziennie przeznaczasz na oglądanie telewizji?	80
Wykres 40. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?.....	81
Wykres 41. Czy uważasz, że w Twojej okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu? Jeśli nie to, co mogłoby być lepiej?.....	83
Wykres 42. Czy masz pasję- coś, co lubisz robić i kiedy to robisz nie czujesz, że mija Ci czas?	84